

Zitting 1999-2000

6 juli 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van de heer Filip Dewinter tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de inburgeringsprogramma's voor vreemdelingen in Antwerpen, Gent en Brussel

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het voorgestelde inburgeringsbeleid van de minister op 21 juni 2000
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de samenwerkingsverbanden van de private diensten voor gezinszorg

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over discriminatie van gehandicapten bij trajectbegeleiding

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het op 31 mei jongstleden door de federale ministerraad goedgekeurde federaal veiligheids- en detentieplan en de implicaties ervan voor het welzijns- en gezondheidsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap

Vraag om uitleg van mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de subsidiëring van preventie rond abortus

Vraag om uitleg van de heer Herman De Loor tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de verdeling van NMR-scanners

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de samenwerking in de thuiszorg

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 6 juli 2000

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.05 uur.*

Interpellatie van de heer Filip Dewinter tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de inburgeringsprogramma's voor vreemdelingen in Antwerpen, Gent en Brussel

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het voorgestelde inburgeringsbeleid van de minister op 21 juni 2000

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Dewinter tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de inburgeringsprogramma's voor vreemdelingen in Antwerpen, Gent en Brussel, met daaraan toegevoegd de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het voorgestelde inburgeringsbeleid van de minister op 21 juni 2000.

Minister Vogels zal antwoorden in de plaats van minister-president Dewael.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het verwondert me niet u hier aan te treffen in plaats van de minister-president. Ik ga er echter van uit dat u namens de regering dezelfde antwoorden zal verschaffen als hij zou hebben gedaan. We zullen hier geen polemisch politiek debat voeren over de wenselijkheid en de verschillende invalshoeken van de inburger-

ing. Ik wil enkel vragen stellen naar aanleiding van de regeringsverklaring hierover van 21 juni.

Er wordt al enige tijd gedacht aan het opstarten van inburgeringsprogramma's. Nu komt men voor de eerste keer met concrete voorstellen naar buiten om in Antwerpen, Gent en Brussel met een aantal inburgeringsprogramma's te beginnen. Er wordt voorzien in een budget van 130.000 frank per in te burgeren persoon. Dit budget bedraagt een half miljard frank voor het eerste jaar, wat goed is voor 2.000 personen.

Ik stel vast dat die inburgeringsprogramma's louter facultatief zijn. Wie zo een programma met succes volbrengt, kan over onze nationaliteit beschikken en een aantal sociale voorzieningen genieten. Wie dat programma niet volgt, krijgt deze mogelijkheden ook. Ze leiden dus niet tot een concreet resultaat.

Wij vinden inburgeringsprogramma's sowieso discussieerbaar. Maar er zou toch al meer voor te zeggen zijn als dergelijke programma's verplicht succesvol moeten worden volbracht om de nationaliteit te kunnen verwerven of sociale voorrechten te kunnen genieten, zoals eertijds werd gesuggereerd door de heer De Gucht. Ook de Vlaamse regering dacht er een tijdje aan om het verwerven van sociale rechten en de nationaliteit te koppelen aan het idee van inburgering.

Ik stel vast dat men dat idee heeft verlaten. Men zegt immers slechts over voldoende geld te beschikken voor programma's voor 2.000 personen. Daarom kan het met succes volbrengen van dergelijke programma's niet worden gekoppeld aan bepaalde voorzieningen. Maar hoe zit het dan op lange termijn ? Zal de regering dan wel bereid zijn om de verwerving van sociale rechten en nationaliteit te koppelen aan het met succes volbrengen van inburgeringstrajecten ? Dit voor zoverre de Vlaam-

Dewinter

se regering daar in de praktijk iets over te zeggen heeft, maar dat is een ander probleem.

Als de regering deze redenering nog steeds volgt, wat is dan de timing hiervoor ? Op basis van welke agenda zal er worden gewerkt ? Ik neem aan dat het niet blijft bij jaarlijks een half miljard frank. Ik vermoed dat dit bedrag progressief zal stijgen, en dat het de bedoeling is om jaarlijks meer dan 2.000 vreemdelingen die inburgeringsprogramma's te laten volgen.

Wij hebben steeds gezegd dat deze inburgeringsprogramma's een tegenwicht moeten vormen voor de zoveelste versoepeling van de naturalisatieprocedure op federaal vlak. De Vlaamse regering is verantwoordelijk voor het integratiebeleid. Ik meen toch te moeten opmerken dat het voorstel om jaarlijks 2.000 vreemdelingen in te burgeren, moet worden gekoppeld aan voorwaarden inzake sociale faciliteiten en nationaliteitsverwerving. Anders schieten die inburgeringsprogramma's en -trajecten hun doel voorbij.

Het vrijblijvend karakter van deze programma's toont aan dat het de Vlaamse regering niet echt menens is. Dat blijkt trouwens ook uit het relatief beperkte budget, en het kleine aantal vreemdelingen dat uiteindelijk kan worden ingeburgerd. Inburgering, integratie, assimilatie of aanpassing van de bestaande groep migranten in dit land zal aan dit tempo pas zijn volbracht tegen het jaar 2186. Dat is toch iets te laat om nog van een goede timing te kunnen spreken.

Het bedrag per vreemdeling bedraagt 130.000 frank. Wat zit er in dit toch omvangrijke bedrag ? Wat houdt zo een inburgeringscontract concreet in ? Hoe wordt die som berekend ? Hoe lang duurt zo een traject ? Wat is het financieel aandeel dat de betrokken vreemdeling zelf moet betalen ? De Vlaamse belastingbetaler investeert 130.000 frank per in te burgeren vreemdeling, dus neem ik aan dat ook de betrokken vreemdeling een kleine inspanning zal leveren. Het hele principe van inburgering, assimilatie en integratie steunt toch op het feit dat de vreemdeling een inspanning levert die meer moet zijn dan louter de wil om zich in te burgeren. Misschien kan van hem ook een financiële bijdrage worden gevraagd.

Er zijn honderdduizenden vreemdelingen in Vlaanderen die moeten worden ingeburgerd. Gaat het hier niet om een druppel op een hete plaat ? Er is natuurlijk een symbolische waarde voor de publie-

ke media en de pers, waar dit soort van initiatieven een verzekerd succes kent. Maar hoe zal dit evolueren op langere termijn ? Hoe ziet u dit in de toekomst ? Blijft u steken bij 2.000 begunstigden per jaar ?

Wat gebeurt er op het einde van zo een inburgeringsprogramma ? Krijgt de betrokkene een bewijs of diploma van inburgering ? Het succesvol volbrengen van het programma is immers niet gekoppeld aan de verwerving van sociale voorzieningen of nationaliteit. Waartoe dient het dan ? Wat kan de vreemdeling daarmee doen ? Dergelijke programma's vinden we ook terug in een aantal andere landen, waar ze wel zijn gekoppeld aan bepaalde voordelen. Is er iets als een loyauteitsverklaring ? Heeft de Vlaamse regering plannen in die zin ? In de Verenigde Staten legt de ingeburgerde vreemdeling zo een verklaring af aan de gemeenschap waartoe hij wenst te behoren. Wat is hier de optie van de Vlaamse regering ? Daar lees of hoor ik weinig over.

Mevrouw de minister, hoe gebeurt de spreiding van de middelen over Antwerpen, Gent en Brussel ? Hoe wordt dit begeleid ? Staan de steden daar autonoom voor in ? U was zelf schepen in Antwerpen, helaas voor veel te korte tijd. Na de opiniepeilingen van vandaag komt u zelfs terug als burgemeester. De stedelijke administratie beschikt niet over genoeg mensen, middelen, infrastructuur en faciliteiten om dergelijke inburgeringscontracten tot een goed einde te brengen. Wat is de ondersteuning van de Vlaamse regering ? Ik denk aan ambtenaren, lokalen, enzovoort. Of krijgen de steden slechts financiële middelen ? Dan vrees ik dat men zich illusies maakt over de aanwezige mogelijkheden, middelen en expertise bij de steden. De steden zijn volgens mij dan niet in staat om dit tot een goed einde te brengen.

Aan welke criteria moeten de vreemdelingen voldoen om inburgeringsprogramma's te kunnen volgen ? De regeringsmededeling van 21 juni blijft daar vaag over. Men zou zich onder meer richten tot meerderjarige anderstalige nieuwkomers. Een andere doelgroep zijn de 'oudkomers', vreemdelingen die hier al wonen. Het gaat om 289.065 personen in Vlaanderen. Nog een doelgroep zijn de 'volgmigranten', de nieuwkomers die via huwelijk of gezinshereniging naar dit land komen.

Hoe zullen de 'oudkomers' worden geselecteerd ? Wie komt al dan niet in aanmerking ? Hoe verloopt dat bij de 'volgmigranten' ? Ik verwijs naar de uithuwelijkingen en de schijnhuwelijken. Hoe zal dit concreet verlopen ? De groep die zich aan-

Dewinter

dient, is immers veel groter dan het beperkt aantal plaatsen dat kan worden ingevuld.

Er worden trouwens heel wat doelgroepen geïdentificeerd. In de regeringsverklaring staat dat men zich ten eerste zal concentreren op de volgmigranten en op asielzoekers wiens aanvraag ontvankelijk werd verklaard. Er zal ook extra aandacht worden besteed aan de inburgering van de mensen zonder papieren die door de lopende federale regularisatieprocedure papieren verwerven.

Voor alle duidelijkheid : asielzoekers wiens aanvraag ontvankelijk werd verklaard, zijn nog geen mensen met het statuut van politieke vluchteling. Is het niet wenselijker om in eerste instantie andere mensen in te burgeren ? Het is immers mogelijk dat verschillende personen uit deze groep nooit het statuut van vluchteling zullen ontvangen, al werd hun dossier ontvankelijk verklaard. Waarom wordt de keuze gemaakt voor deze doelgroep, en niet voor de 289.065 in Vlaanderen legaal verblijvende vreemdelingen waarvan men zeker is dat ze hier zullen blijven ?

Er zal dus ook aandacht worden besteed aan de mensen zonder papieren die nu papieren zullen verwerven. Zijn dat de mensen wiens aanvraag ontvankelijk werd verklaard, of zijn dat degenen die zullen worden geregulariseerd ? Hoe zit het daar precies ? Welke doelgroep wenst u uiteindelijk in te burgeren ?

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, collega's, op 21 juni kregen wij het bericht dat het inburgeringsbeleid concreter werd. Ik wou daar meer over te horen krijgen voor de recessieperiode, en daarom heb ik deze vraag dan ook ingediend. Er blijft nog heel wat onduidelijkheid over de inhoud van het programma, mevrouw de minister. Ik wil daarom nog even onze basisprincipes onderlijnen.

We zijn blij dat het onthaalbeleid concreet vorm krijgt, zelfs al is het niet volledig. Ik spreek bewust over een onthaalbeleid. We moeten dit situeren in het kader van het decreet op de etnisch-culturele minderheden, waarin wij een opdracht kregen in het onthaalbeleid. Daarom geniet deze term onze voorkeur. Onthaal klinkt veel positiever dan inburgering : inburgering heeft een negatieve connotatie, net alsof mensen die hier al lang wonen, geen vol-

waardige mensen van hier kunnen zijn. Een onthaalbeleid maakt dat mensen zich hier beter thuis voelen, wat de essentie moet zijn.

We gaan ermee akkoord dat u zich vooral richt op de nieuwkomers. Dat zijn de volgmigranten, de asielzoekers wiens aanvraag ontvankelijk werd verklaard, mensen zonder papieren en vluchtelingen. Wij denken dat men niet moet beginnen met mensen die hier al twintig of dertig jaar wonen, en waarvoor nooit een onthaalbeleid bestond. We moeten beginnen met nieuwe mensen volwaardige kansen te geven.

De vraag van de mensen die hier langer zijn, is groter dan het aanbod nu. Laten we hier dan ook de wet van vraag en aanbod laten spelen. Ik denk dan aan mensen die wij nog migranten noemen, maar die vaak al wel de Belgische nationaliteit hebben verworven. Het is waar dat zij misschien nood hebben aan een vervolgcursus Nederlands of een bijscholingscursus op het vlak van tewerkstelling, maar dit moet nog meer op maat gebeuren dan voor de nieuwkomers.

We vinden ook dat het om individuele trajecten moet gaan, afhankelijk van de individuele voorgeschiedenis van elke persoon. Veel volgmigranten hebben een hogere kwalificatie dan de partner waarbij ze hier terechtkomen. Bij een individuele begeleiding zullen zij veel sneller klaar zijn om alleen hun weg te gaan of zullen zij al vlug slechts een begeleiding op afstand nodig hebben. Het kan anderzijds ook gaan over een moeder van 80 jaar die bij haar kinderen komt wonen. We moeten deze mensen niet pijnigen met de vraag Nederlands te leren.

Er bestaat nog wel wat onzekerheid over hoe u de samenwerking tussen alle mogelijke partners zult uitwerken. Ik denk onder meer aan onderwijs, cultuur, werkgelegenheid, huisvesting, de ondergeschikte besturen, bestaande minderheden en de welzijnssector. Deze mensen zullen allemaal moeten samenwerken.

Daarvoor zijn echter een aantal voorwaarden nodig. Zo moet er respect zijn voor de bestaande structuren. Mensen zijn vaak op basis van vrijwillig engagement begonnen met onthaal in de praktijk. Het respect hiervoor moet worden gegarandeerd. We stellen eveneens vast dat er enorm weinig gegevens van deze groep worden geregistreerd. Een algemene registratie is dan ook dringend. Zo kunnen we bijvoorbeeld te weten komen hoeveel nieuwkomers er zijn met een universitair diploma. Dat zijn

Van Cleuvenbergen

interessante gegevens om ons aanbod gericht te maken.

Samenwerking met ondergeschikte besturen, provincies en gemeenten is noodzakelijk. Ik citeer minister-president Dewael : 'Om een succesvol inburgeringsbeleid te kunnen voeren, hebben we de gemeenten nodig.' Ik wil de zaak omkeren. Om een succesvol beleid in de gemeenten te voeren, hebben de gemeenten de Vlaamse overheid nodig. De nadruk moet liggen op het lokale niveau. Nu al hebben vooral grotere gemeenten via samenwerkingsakkoorden programma's opgezet.

Ik lees in de tekst dat een commissie met haar vertegenwoordigers de 1.500 trajecten via de onthaalbureaus toewijst. Zal de regering de toewijzingen doen ? Moet men geen voorrang geven aan de vraag ? Ik weet dat aan de vraag niet eens kan worden voldaan met de trajecten nu worden uitgezet.

U maakt een link met het decreet dat ingaat van 2002. Wij willen ervoor pleiten om niet te vlug naar een vast decreet te grijpen. Ik wil vragen te wachten met een definitief standpunt tot na afloop van de hoorzittingen en studiebezoeken. We kunnen voorlopig verder werken met het bestaande decreet en eventuele vernieuwingen doorvoeren via ministeriële besluiten. Dat hebben wij ook gedaan bij de buitenschoolse kinderopvang. We zorgen beter voor zoveel mogelijk algemene lijnen om daarna tot een decreet te komen.

Eén decreet zal volgens mij trouwens moeilijkheden opleveren omdat we naargelang de locatie met verschillende situaties geconfronteerd worden. De problematiek van Antwerpen, Gent en Brussel verschilt van die in landelijke gemeenten. Daar komen immers voornamelijk asielzoekers binnen, wat om een totaal verschillend beleid vraagt. Een regio als Limburg heeft traditioneel al een sterk netwerk, dat zijn deugdelijkheid heeft bewezen. Dat moeten we respecteren.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik sluit mij aan bij de vragen van mevrouw Van Cleuvenbergen. Wij hebben immers hetzelfde doel voor ogen : een goed onthaalbeleid en een degelijk etnisch-cultureel minderhedenbeleid.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om onze waardering nog eens uit te spreken. Na jaren wordt

er voor het eerst een duidelijk onthaalbeleid op poten gezet. Bovendien worden daar de nodige middelen voor uitgetrokken. Dat is een erg goede zaak. Er wordt verder gewerkt op wat al bestaat, maar tegelijk worden handen gereikt naar nieuwe partners. Ik ben ervan overtuigd dat u op de gestelde vragen een antwoord zult kunnen geven.

Een bijzonder goede evolutie in dit hele minderhedenbeleid is dat de Vlaamse regering in haar nieuw toekomstproject de multiculturele samenleving heeft ingeschreven. De minister-president heeft ook een pleidooi gehouden voor stemrecht voor migranten op gemeentelijk vlak. Hij wil van Vlaanderen een gastvrij trefpunt maken. Ik citeer uit een krantenartikel waarin hij spreekt over het nieuwe toekomstproject. 'Er moet anders met vreemdelingen worden omgegaan die hier verblijven. We moeten de stap durven zetten naar een echte multiculturele samenleving, met daadwerkelijke inspraak van deze mensen in onze steden en gemeenten.'

Hiermee wil ik aantonen dat dit niet alleen uw project is, mevrouw de minister, maar dat dit project wordt gedragen door de hele regering. Dat is een erg goede zaak. Ik ben ervan overtuigd dat ook de volgende jaren de nodige middelen zullen worden uitgetrokken om aan dit beleid gestalte te geven. Nu werd een serieuze opstap gemaakt. Als we echter alle nieuwkomers willen bedienen van een zorgvuldig uitgebouwd traject, zullen we nog meer middelen nodig hebben.

Ik vind het belangrijk dat de nieuwkomers goed worden onthaald. Tegelijk moeten er voor de mensen die hier langer verblijven, ook een aantal programma's blijven bestaan. Ik ben wel bereid om wat er nu gebeurt, te evalueren. Dat is zeker nodig. Ik zou een overheveling van de budgetten voor emancipatie en integratie naar onthaal echter niet correct vinden. Ik pleit er dan ook voor om die twee sporen te behouden.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, onze fractie is tevreden dat de regering is gestart met de uitvoering van dit belangrijke punt uit het regeerakkoord : de inburgering. Het gaat niet om de grote stap die we wel zouden willen, maar het is een aanzet tot een beleid waar de VLD achter staat. We geloven dat inburgeringstrajecten, zoals ze in Nederland bestaan, de beste manier zijn om problemen en spanningen tussen allochtonen en autochtonen te verminderen.

Denys

Wij staan volledig achter de multiculturele samenleving. Deze evolutie moet echter gepaard gaan met een aanpassing van alle partijen. Iedereen moet een inspanning leveren. Inburgering houdt ook een engagement in van allochtonen om onze taal aan te leren. Ze moeten inspanningen leveren om onze staatskundige principes te leren kennen en werk te zoeken op onze arbeidsmarkt. Ze kunnen hier niet vrijblijvend komen wonen. De multiculturele samenleving kan pas slagen mits een engagement van beide partijen. De overheid moet een structuur uitwerken en de financiële middelen leveren, maar er moet ook een engagement komen van de allochtonen. Dat is de enige manier om gunstig te evolueren naar die onvermijdelijk kleurrijkere samenleving.

We zouden het proces willen versnellen. De start is bescheiden : het gaat om een beperkt aantal mensen en beperkte financiële middelen. Individuele trajectbegeleiding kost natuurlijk veel meer. We willen proberen om via geïntegreerde samenwerking de inburgering te versnellen en te verruimen. De samenwerking verloopt momenteel via de gemeenten en de VDAB. Daarnaast geven enorm veel overheidsinstellingen taalcursussen : het OSP, het VIZO, enzovoort. Op welke manier worden die instellingen bij het inburgeringsproces betrokken ? We subsidiëren de taalcursussen zwaar. We beschikken over veel instrumenten. Als we die goed op elkaar afstemmen, komen we tot een zinvollere inspanning zonder dat het meer zal kosten. Als we voor inburgering kiezen om de spanningen weg te werken, moeten we de talloze projecten coördineren en integreren op de verschillende niveaus.

Het inburgeringsprogramma van de regering is een soort van proefproject dat zich in eerste instantie tot de nieuwkomers richt. Eigenlijk zou het ook moeten openstaan voor de vrouwen in de sociale woonblokken die totaal geen contact hebben met hun bureaus omdat ze de taal niet spreken. Als men echt tot een geïntegreerde samenleving wil komen, moet men ook die categorie erbij betrekken.

Ik heb nog een bedenking. Het programma kan pas slagen als we degenen die niet geïnteresseerd zijn en geen inspanningen leveren, er met zachte dwang toe aanzetten het programma te volgen. Op welke manier zullen we die zachte dwang uitoefenen ?

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Ik zal niet ten gronde op de zaak ingaan. Deze commissie

werkt ernstig aan dit probleem. Ik verwijs naar het voorstel van decreet van de heer Lauwers over inburgering, dat na het reces zal worden behandeld. We hebben trouwens nog een werkbezoek op onze agenda staan. We kunnen hier dus nog vaak over van gedachten wisselen.

Ik wil wel een korte commentaar leveren op wat ik hier hoor. Er bestaat een duidelijk onderscheid tussen een onthaalbeleid en een inburgeringstraject. Inburgering is inderdaad minder vrijblijvend dan onthaal. Een onthaalbeleid is zeker nodig. In de mijnstreek draait het op volle toeren, en levert het goede resultaten op. We moeten durven aansturen op een echte inburgering. Dat biedt trouwens voor iedereen die hier wil samenleven, betere perspectieven.

De instap via basiseducatie speelt daarin een aanzienlijke rol, ook voor degenen die een betere scholing en opleiding hebben genoten in hun land van herkomst. Het kan een eerste stap betekenen om zich nadien in het volwassenenonderwijs of een andere opleiding de taal helemaal eigen te maken. De aanzet is interessant. Ik wil graag de antwoorden horen op de vragen die hier werden gesteld.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : De Vlaamse regering ziet inburgering zeker niet als een straf of een vernedering voor de allochtonen, maar integendeel als een positief aanbod voor degenen die hier reglementair verblijven en een toekomst willen opbouwen. Zeker nu de Vlaamse arbeidsmarkt met tekorten kampt en de OESO spreekt over de noodzaak van nieuwe migratiestromen, zou het bijna misdadig zijn om degenen die zelf kiezen om hier hun leven uit te bouwen, niet op een degelijke manier op te vangen, de taal aan te leren en zo snel mogelijk in te schakelen in de arbeidsmarkt. Met die redenering heeft de Vlaamse regering zich unaniem achter dit inburgeringsbeleid geschaard, daarom wil ze inspanningen leveren.

We mogen niet dezelfde fout maken als in de jaren zestig, mijnheer Denys. Toen waren we enkel geïnteresseerd in de arbeid van de allochtoon. We hebben nooit geïnvesteerd in de man achter de arbeider, laat staan in zijn vrouw. Bijgevolg zitten we nog altijd met een generatie vrouwen die geen Nederlands kent. Dat heeft gevolgen voor de opleiding van de kinderen, want ze kunnen niet communiceren met de school, de kinderen niet helpen bij hun huiswerk, enzovoort. Dat moeten we te allen prijze vermijden, vandaar dat we vanaf vandaag

Vogels

elke nieuwkomer een aanbod willen doen waardoor hij zich hier kan thuis voelen.

We gaan ervan uit dat de overgrote meerderheid van de nieuwkomers daar zelf het belang van inziet. Ik durf daarvoor verwijzen naar de lange wachtlijsten voor de cursussen Nederlands tweede taal. Wie Nederlands wil leren, staat voor een gemiddelde wachttijd van negen maand.

We hebben voor de trajectbegeleiding een softwarepakket laten uitwerken. Elk onthaalbureau dat inburgeringstrajecten uitvoert voor de Vlaamse overheid, zal dat systeem verplicht moeten gebruiken. Dat moet het mogelijk maken om vanaf dag één zicht te krijgen op de nieuwkomers. Wie zijn ze? Wat is hun opleiding? Wie volgt het traject en wie haakt af? Wie bereiken we niet?

Minister Sauwens onderhandelt met de gemeenten om tot samenwerking te komen omtrent deze cijfermatige gegevens. Als we de inschrijvingen in de gemeenten kunnen vergelijken met de cijfers van de trajectbegeleiding, weten we perfect welke groepen we systematisch niet bereiken. Op het moment dat we weten welke groepen we niet bereiken, heb ik er geen enkel probleem mee om op een of andere manier zachte dwang uit te oefenen.

De bestaande onthaalbureaus zeggen nu al dat twee groepen systematisch uit de boot vallen. De eerste groep zijn de volgmigranten, vrouwen die uit het land van herkomst via het huwelijk naar hier komen. Uit een recente studie bleek dat 75 percent van de Turkse jonge meisjes huwt met iemand uit het land van herkomst. Dat gebeurt niet altijd gedwongen, maar is wel een realiteit. Bij de Marokkaanse jongeren ligt dat percentage iets lager. Dat betekent dat er nog altijd een hele grote groep jonge mensen, meestal vrouwen, van Turkije naar hier komt. Vaak hebben ze een hogere opleiding dan hun echtgenoot, maar ze kennen de taal niet en worden door hun echtgenoot thuis weggeborgen. Ze krijgen kinderen, voeden die kinderen in het Turks op en zo krijgen deze weer een achterstand. In het belang van die vrouw en haar kinderen, heb ik er geen enkel probleem mee om ervoor te zorgen dat die vrouw die inburgeringstrajecten volgt.

Een tweede groep die men systematisch niet bereikt, zijn mannen die zo snel mogelijk op de arbeidsmarkt willen terecht komen en die aan een uitvoerende klus beginnen waarvoor ze de taal niet echt nodig hebben. Dit gebeurt steeds vaker op het

moment dat er een tekort is op de arbeidsmarkt. Deze mannen hebben het onthaaltraject verlaten omdat ze werk gevonden hebben. Het hebben van werk en inkomen is voor hen belangrijker dan het leren van de taal. Daarom denk ik dat het belangrijk is om die individuele trajecten te begeleiden en cursussen Nederlands op de arbeidsvloer te organiseren.

We moeten er dus in elk geval voor zorgen dat op termijn alle nieuwkomers dat inburgeringstraject aangeboden krijgen. Het is een beetje zoals met onderwijs: er is recht op onderwijs, maar men moet onderwijsplicht tot 18 jaar opleggen, wil men het gemiddelde opleidingsniveau in de bevolking bereiken. In dezelfde geest zijn volgens mij maatregelen mogelijk om bepaalde groepen toch Nederlands te leren. Zo worden we niet meer geconfronteerd met problemen zoals in de ouderensector, waar nu bejaarde migrantenvrouwen terechtkomen die nog altijd de taal niet kennen, met alle communicatiemoeilijkheden als gevolg.

Voor het opstarten van deze projecten wil ik erop wijzen dat we vorig jaar 45 miljoen frank op de begroting hadden staan voor onthaalbeleid en inburgering. We verhogen dat bedrag nu bij de begrotingscontrole tot ongeveer een half miljard frank. Dat is al ongelooflijk ambitieus. We hebben een jaarbegroting: dat half miljard moet dus tegen het einde van het jaar besteed zijn. Het zal een hele klus zijn om dat geld op een zinvolle manier uit te geven.

Het gaat uiteraard om een eerste stap, maar ik denk dat het onverstandig zou zijn om er ineens een paar miljard tegenaan te gooien zolang men daar in de praktijk niet klaar voor is, en zolang er geen duidelijkheid bestaat over wie welke rol speelt in dat inburgeringsbeleid. Ik denk dan ook dat het een zeer ambitieus plan is van de Vlaamse regering om in de tweede helft van het jaar voor 2.000 mensen inburgeringstrajecten op te zetten, en daar 500 miljoen frank van de begroting aan uit te geven.

Er waren vragen over de prijs van het inburgeringstraject. Wij hebben op basis van wat op dit moment bestaat, simulaties gemaakt, en komen zo bij 129.356 frank voor een inburgeringstraject in een stedelijke omgeving en 154.800 frank voor een inburgeringstraject in de rest van Vlaanderen. Dat maakt meteen ook duidelijk voor de heer Dewinter dat men niet alleen Gent, Antwerpen en Brussel beoogt, maar dat ook de andere regio's in Vlaanderen in deze eerste fase gebruik kunnen maken van deze inburgeringstrajecten.

Vogels

Wat zit er in zo een inburgeringstraject ? Daarin zit een deelkost voor coördinatie, secretariaat, onthaal en werkingsmiddelen. Dus de steden moeten dat allemaal niet alleen ophoesten, de Vlaamse overheid betaalt ook een deel. Er wordt in 35.000 frank per cursist voorzien voor Nederlands tweede taal. Wij weten dat een cursus Nederlands tweede taal 608.000 frank per cursus kost : 220 uur les aan zeventien deelnemers, dat betekent 35.000 frank per deelnemer. Voor trajectbegeleiding, dat wil zeggen het begeleiden van de persoon, het geven van maatschappelijke oriëntatie en het leiden naar de arbeidsmarkt, wordt in 55.000 frank per nieuwkomer voorzien. Voor materialen rekent men 3.164 frank, en voor huisvesting nog eens 7.813 frank. Dus ook daar moeten de gemeenten niet zelf voor instaan. Dat brengt ons samen met nog enkele andere elementen op 129.356 frank.

De kostprijs in de rest van Vlaanderen ligt iets hoger omdat we denken dat het aantal cursisten daar lager zal zijn. Men kan in landelijke omgevingen niet wachten tot men zeventien deelnemers heeft, men zal daar vanaf twaalf deelnemers een cursus kunnen opzetten. Ook de kosten voor de trajectbegeleider zullen hoger liggen omdat hij grotere afstanden zal moeten afleggen.

Het is niet de bedoeling dat de nieuwkomer daar zelf iets voor betaalt. We hebben onze doelgroep zo samengesteld dat hij beperkt is tot anderstalige nieuwkomers, die in een achterstandsituatie terecht kunnen komen, zoals volgmigranten en erkende asielzoekers. Het zou een beetje zinloos zijn om die mensen een bijdrage te vragen. Het is de bedoeling om hen dankzij dit inburgeringstraject zo snel mogelijk naar de arbeidsmarkt te leiden. Daarna zullen zij via die arbeid die inburgeringstrajectkosten meer dan dubbel terugbetalen aan onze samenleving. Als ze het inburgeringstraject niet volgen en ze ten laste vallen van de overheid, zou het ons veel meer kosten.

Op uw vraag over de doelgroepen kan ik u zeggen dat het gaat over de regularisatie van mensen zonder papieren die een verblijf verworven hebben, die dus hun papieren verworven hebben.

Als u het hebt over het aantal, wil ik toch even opmerken dat men met cijfers natuurlijk kan goochelen. Er zijn in Vlaanderen op dit moment 289.066 vreemdelingen, en dat zijn de cijfers uit 1998 van het NIS. Ongeveer 56 percent daarvan is Europese burger. De 'oudkomers' zijn degenen die in de mi-

gratiegolf van de jaren zestig en zeventig uit Marokko en Turkije naar hier gekomen zijn.

Op dit moment zijn er in het Vlaams Gewest 43.477 mensen van Marokkaanse afkomst en 35.489 van Turkse afkomst. Een groot deel daarvan kent Nederlands, omdat het gaat over kinderen van de tweede en zelfs derde generatie. Voor hen moeten we dus helemaal niet het soort inburgeringstraject opzetten waarover we het hier hebben, maar, zoals mevrouw Van Cleuvenbergen al zei, meer specifieke projecten.

Op dit moment loopt er in Gent een zeer goed project met Turkse moeders. Zij volgen elke woensdagvoormiddag een cursus Nederlands in de school waar ook hun kinderen les volgen. Op die manier leren ze niet alleen het Nederlands, maar tegelijkertijd maken ze ook kennis met het didactisch materiaal van hun kinderen, die in de kleuterschool en de lagere school zitten. Zo investeren we ook in de opleiding van die kinderen, want die moeders zullen hun kinderen beter kunnen volgen. Dergelijke initiatieven voor de 'oudkomers' zijn meer aangewezen – en dan gaat het vooral over een groep van vrouwen – dan een inburgeringsbeleid dat beperkt is tot de nieuwkomers.

Wat die nieuwkomers zelf betreft, gaat het cijfermatig jaarlijks om 20.513 nieuwkomers in het Vlaams Gewest. Een groot gedeelte daarvan zijn EU-inwoners of nieuwkomers die niet beantwoorden aan het profiel dat we hier geschetst hebben. Het gaat om mensen die voor bedrijven naar hier komen, en die als ze dat willen op een andere manier Nederlands kunnen leren. Ik denk aan het VIZO, allerlei taallessen aan de universiteiten, enzovoort. Zij kunnen dat ook zelf betalen. Ik denk niet dat de Vlaamse overheid nog in middelen moet voorzien om die mensen Nederlands aan te leren.

Ik heb enkel cijfers over mensen van Marokkaanse en Turkse afkomst, de 'volgmigranten'. Voor Vlaanderen zijn dat jaarlijks 1.094 mensen van Marokkaanse origine en 1.206 van Turkse herkomst. Er zijn dus meer Turkse gezinsherenigingen omdat meer Turkse jongeren in Turkije gaan huwen, terwijl het aantal Marokkanen in Vlaanderen hoger ligt dan het aantal Turken.

In Brussel komen per jaar 2.251 Marokkaanse nieuwkomers en 649 Turkse aan. We komen niet toe met het aantal inburgeringstrajecten dat we nu hebben. Het is echter ook niet zo dat we 20.000 trajectbegeleidingen per jaar moeten opzetten. In de periode die we nu opstarten en die dit jaar en vol-

Vogels

gend jaar loopt, moeten we uit cijfergegevens zicht krijgen op de herkomst van en het aantal nieuwkomers om ons inburgeringsbeleid op termijn verder uit te bouwen.

Voor de verdeling van de pakketten waarin we nu voorzien, is afgesproken met de onthaalbureaus dat Antwerpen 600 nieuwkomers aankan, waarvan 200 met een niet-volledig traject. De mensen zonder papieren die nu bijna zijn geregulariseerd, zijn per definitie al lange tijd in ons land. Een aantal onder hen spreekt al perfect Nederlands. Het volstaat om hen een beperkt traject aan te bieden. Vooral de begeleiding naar de reguliere arbeidsmarkt is belangrijk. Gent heeft 240 dossiers, Brussel 300 en de rest van Vlaanderen telt 465 nieuwkomers. Deze orde van grootte hebben we gesimuleerd op basis van de gesprekken met de bestaande onthaalbureaus en de provinciale integratiecommissies. Daarop hebben we ook deze nota gebaseerd.

We maken nu dus gebruik van wat er momenteel al bestaat. Hoe zal het systeem er concreet uitzien? Onze eerste partner is de gemeente, die een onthaalbureau erkent waarnaar zij hun nieuwkomers verwijzen. De Vlaamse overheid zal enkel samenwerken met de onthaalbureaus die een erkenning hebben gekregen van de gemeenten. Zij dienen voor een aantal nieuwkomers trajectbegeleidingen in. Het onthaalbureau dat door de stad Antwerpen werd erkend, zou bijvoorbeeld kunnen zeggen dat het 200 bijkomende trajecten voor het einde van het jaar zal realiseren. Dat onthaalbureau krijgt dan voor 200 maal ongeveer 139.000 frank pakketten.

Het bureau zet zelf een trajectbegeleider in, die de nieuwkomer onthaalt en hem een pakket maatschappelijke oriëntering geeft. Wat is de inhoud daarvan? De nieuwkomer leert hoe het openbaar vervoer werkt, waarvoor hij moet zijn verzekerd. Hij leert het verkeersreglement en de sociale zekerheid kennen. Het is dus eigenlijk een basispakket maatschappelijke oriëntering, dat op dit moment wordt gegeven in een veertiental onthaalbureaus verspreid over Vlaanderen.

In samenwerking met de universiteit van Leuven evalueren wij die pakketten maatschappelijke oriëntering, die vaak apart zijn uitgewerkt door de bureaus. Zo kunnen we ze versterken en uniformiseren. Dat onderzoek zal op het einde van het jaar afgerond zijn en zal een voorbeeldpakket voorleggen dat in alle onthaalbureaus kan worden toege-

past. Dat pakket wordt gegeven in het Nederlands, de taal van herkomst of een gemeenschappelijke taal. Ik weet dat het onthaalbureau Antwerpen de onthaalcursussen geeft in het Turks, het Marokkaans, het Nederlands, het Frans, het Engels, het Russisch en het Chinees.

Dit onthaalbureau heeft op zijn beurt een contract met basiseducatie en met het OSP. De contracten met basiseducatie betreffen nieuwkomers die in hun land van herkomst minder dan zes jaar opleiding hebben gevolgd. OSP werkt met nieuwkomers die hoger zijn opgeleid. Van die 139.000 frank betaalt het onthaalbureau de cursussen Nederlands aan basiseducatie en OSP. Vervolgens zal het onthaalbureau contact opnemen met de VDAB of met de plaatselijke werkwinkel voor de begeleiding naar de plaatselijke arbeidsmarkt.

Heel wat van die nieuwkomers haken af omdat ze reeds voor het einde van hun cursus Nederlands werk vinden. Ze beginnen te werken zonder dat ze het Nederlands beheersen. Bijgevolg werken we samen met de VDAB en met de Kamer van Koophandel in Antwerpen projecten uit: Nederlands op de Werkvloer. De VDAB en het bedrijfsleven werken samen om aan nieuwkomers de mogelijkheid te bieden om tijdens een halve dag het Nederlands aan te leren. Hiermee zijn we volop bezig.

Daarnaast voorziet minister Landuyt nog in 110 miljoen frank voor secundaire inburgering. Secundaire inburgering geldt voor mensen die het inburgeringstraject reeds hebben doorlopen. Met 220 uur Nederlands heeft men immers enkel een basis-kennis van het Nederlands. Voor iemand met een diploma waar veel vraag naar is, kan de VDAB een taalbad betalen. Dat kost veel geld, maar de VDAB wil die arbeidsgebonden investering doen. Op die manier wordt die nieuwkomer immers onmiddellijk opgenomen in een bepaald bedrijf. Het is dus een zeer gerichte, secundaire vorming. De kosten zitten in dat half miljard frank vervat. Wij proberen in deze opstartfase zoveel mogelijk te werken met de bestaande structuren. We zouden ook niet anders kunnen. We moeten op een heel efficiënte manier werken door te zorgen dat we met die individuele trajecten iedereen bereiken.

De gemeente is onze eerste partner bij het uitwerken van een inburgeringsbeleid. Een nieuwkomer schrijft zich in in de gemeente en die zal hem doorverwijzen naar een door haar erkend onthaalbureau. We willen daarbij ook erkennen dat de gemeenten de Vlaamse overheid voor waren. De onthaalbureaus die nu bestaan en de knowhow hebben uitgewerkt waarop wij kunnen voortbouwen,

Vogels

zijn er gekomen door investeringen van de gemeenten via SIF-middelen. De gemeenten hebben al voor een deel hun verantwoordelijkheid opgenomen en daaraan willen we doorwerken.

We hebben lang gepraat over een gedeelde financiering tussen de Vlaamse overheid en de gemeenten. We hebben ervoor geopteerd dat in deze opstartfase niet te doen omdat het onrechtvaardig zou zijn. Sommige mensen hebben al heel wat inspanningen geleverd en anderen weinig. Bovendien zijn er ook politieke redenen. De gemeentebegrotingen voor dit jaar hebben hun bestemming. Deze extra financiering is niet opgenomen. Het zou praktisch onmogelijk zijn. We staan voor gemeenteraadsverkiezingen en de volgende begroting op gemeentelijk vlak zal een overgangsbegroting zijn. Het zal politiek zinloos zijn om nu al een financiële participatie van de gemeenten te vragen.

De inburgeringstrajecten worden gedragen door de Vlaamse overheid. De regering heeft beslist om toch toe te werken naar een decreet vanaf 2002. In een definitieve regeling moet toch worden uitgemakt wat de precieze taak is van de gemeenten, van de provincie als de coördinerende overheid om intergemeentelijke initiatieven een stuk samen te brengen, van onderwijs, van de Vlaamse overheid en van de VDAB. Deze commissie zal zich hierover buigen in het najaar op basis van het voorstel van decreet van de heer Lauwers. Met de opstart van het inburgeringsbeleid, het trajectbegeleidingssysteem en de opvolgingsystemen zouden we binnen het jaar een degelijk zicht moeten krijgen op de kandidaten en de kosten van het systeem. Het parlement kan dit dan eventueel decretaal verankeren tegen het jaar 2002. In dat jaar zouden we eigenlijk op kruissnelheid moeten komen met het inburgeringsbeleid.

Het is niet de bedoeling, ook niet van een apart decreet, om het bestaande integratiebeleid af te bouwen of die middelen te gebruiken. We willen geen verloren generatie creëren. We moeten dan ook de ambitie koesteren om de jongeren van de tweede en de derde generatie die perfect Nederlands kunnen, maar vaak hun studie niet hebben afgemaakt, ook een plaats op de arbeidsmarkt te geven. Het is niet de bedoeling van deze regering om deze generatie op te geven en daarvan een verloren generatie maken. Dat zou heel kortzichtig zijn en alleen maar leiden tot grotere maatschappelijke problemen.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Ik wil u danken voor uw antwoord. Ik ben echter niet ontzettend veel wijzer geworden inzake de praktische informatie. Het is me wel bijzonder duidelijk geworden dat er helemaal geen sprake is van een inburgeringsbeleid, maar van een onthaalbeleid voor nieuwkomers. Het is een onthaalbeleid voor mensen die zich hier willen vestigen als nieuwe vreemdeling. Ik heb begrepen dat men er het woord inburgeringsbeleid aan geeft om de liberale coalitiepartner tevreden te stellen. Dit heeft echter niets meer te maken met inburgering. Dit is gewoon het onthalen van nieuwe vreemdelingen. Dat blijkt vooral uit de groepen die u aanspreekt : de geregulariseerde illegalen en mensen die huwen in het land van herkomst. Men staat er nooit bij stil waarom 76 percent van die mensen van de tweede en derde generatie in het buitenland huwen. De reden is echter heel eenvoudig : dat is de enige mogelijkheid om het land binnen te raken. Dat is het enige toegangsticket dat hen nog rest om hun toekomst in Europa uit te bouwen. Met dit soort beleid stimuleert men die zaken. Door die doelgroep eruit te pikken, geeft u hen carte blanche. U moedigt ze aan door ze bij aankomst heel wat trajecten aan te bieden. Huwen in het buitenland is echter een slechte zaak voor de integratie omdat men nieuwe niet-ingeburgerde vreemdelingen hiernaartoe haalt. Die logica wordt blijkbaar niet gevolgd.

Blijkbaar moeten nu ook politieke vluchtelingen worden ingeburgerd. Mijn logica is niet die van de meerderheid. Ik dacht dat een vluchteling hier tijdelijk verbleef tot de problemen in zijn land van herkomst waren opgelost. Die behoren blijkbaar ook al tot de doelgroep van in te burgeren vreemdelingen. Dit heeft niets meer met inburgering te maken, maar met een onthaalbeleid. Het wordt niet gekoppeld aan sociale voorwaarden. Het is geen inleiding tot een burgerschapsproef die moet leiden tot het aannemen van de nationaliteit.

Deze regering goochelt met allerlei begrippen zonder een juiste definitie te geven. Mevrouw Van Den Heuvel is blijkbaar zeer fier over het feit dat in het nieuwe project 'Kleurrijk Vlaanderen', het toekomstproject voor Vlaanderen dat 'Vlaanderen 2002' moet vervangen, uitdrukkelijk wordt gepleit voor de multiculturele samenleving. Het is het één of het ander, mevrouw de minister en collega's van de VLD : ofwel pleit men voor inburgering en dus voor aanpassing en assimilatie, ofwel voor de multiculturele samenleving. U moet me het overigens eens duidelijk maken : is het inburgering, is het integratie met behoud van de eigen cultuur zoals Agalev dat wil, is het de inburgering van de VLD, is het de integratie maar zonder behoud van de eigen

Dewinter

cultuur van de CVP of is het de multiculturele samenleving ? Dit laatste betekent op hetzelfde grondgebied samenleven en verschillende culturen, talen, waarden en normen tolereren en naast mekaar laten bestaan. Ik weet het niet meer, maar ik heb al lang begrepen dat u het zelf ook niet meer weet.

Er wordt gegoocheld met termen en definities en men ziet door de bomen het bos niet meer zodat er eigenlijk niets verandert. Er komt geen echte inburgering van de bestaande groep vreemdelingen, alleen een onthaalbeleid voor nieuwkomers, wat het aanzuigeffect nog zal vergroten. Het is geen koppeling aan sociale voorrechten noch een inleiding op een burgerschapsproef die moet leiden tot de nationaliteit. Het zal echter nog meer geld kosten en volgens mij de problemen, mevrouw de minister, niet oplossen.

We zijn echter niet toe aan een zoveelste poging tot het creëren van een rookgordijn in de hoop er weer wat electorale doelgroepen mee te paaien als een soort compensatie voor de regularisatie die de VLD op federaal vlak heeft doorgevoerd, en voor de zoveelste versoepeling van de naturalisatieprocedure, wellicht de meest soepele van heel de wereld. Dit was nu eenmaal onmisbaar om de balans weer in evenwicht te krijgen. In de praktijk stelt het niets voor. Het is slechts een onthaalbeleid voor nieuwkomers dat absoluut niets te maken heeft met inburgering. Dat is mijn conclusie, en die zit waarschijnlijk niet ver van de waarheid af.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, uw antwoord is zeer duidelijk. Ik blijf nog wel met een aantal vragen achter, maar men kan dit geheel pas evalueren als het een tijdje draait. We zullen het dan ook moeten bijsturen.

Wij opteren in elk geval wel voor een multiculturele samenleving, niet waar mensen gesegregeerd of geassimileerd leven, maar geïntegreerd. Dat is een realistische en positieve keuze. We verwijzen naar het voorbeeld van Genk waar de minister-president zijn mosterd heeft gehaald. Deze stad draagt al zes jaar de titel 'kleurrijk Genk'. Daaruit kan men afleiden dat als men ingaat op een probleem, vaak met kleine middelen, men dat probleem toch bij de wortel kan aanpakken. Samenwerking met zo veel mogelijk diensten is hier enorm belangrijk.

Bij alle contacten van nieuwkomers wordt op alle mogelijke diensten telkens opnieuw verwezen naar het onthaalaanbod, zelfs al zijn er wachtlijsten.

Als iemand bijvoorbeeld vraagt naar de bussen in de wijk of naar de dag van de vuilnisophaling, dan geeft men ook informatie over de taalcursussen. Men zorgt consequent voor zoveel mogelijk informatie en dus ook inschrijvingen. Vooral de vrouwen worden geïnformeerd. Genk heeft bovendien een eigen registratiesysteem uitgewerkt. Het is een van de weinige steden die perfect weet hoeveel 'volgmigranten' er van elke nationaliteit zijn. Daardoor kan het beleid permanent worden bijgestuurd.

Ik ben blij dat u rekening houdt met de projecten die tijdens de vorige regeerperiode in de gemeenten zijn ontstaan. We hebben toen de opdracht gegeven om rond methodieken te werken. Het wetenschappelijk onderzoek daarover loopt nog. We wachten op de resultaten. Ik hoop dat de gemeenten vergoed worden voor hun lopende projecten en niet alleen voor de nieuwe.

Het kernpunt blijft dat het aanbod onvoldoende is, niet alleen voor Nederlands tweede taal, maar ook voor de verschillende onderdelen daarvan. Als men de basiscursus Nederlands volgt, moet men zes maanden wachten voor de vervolgcursus, en daarna negen maanden voor de derde cursus specialisatie. Sommige mensen handelen hun taalcursus pas na drie, vier jaar af met maanden wachttijd ertussenin.

Ik pleit ervoor de cursus maatschappelijke oriëntering niet al te snel of te vaak in een andere taal dan het Nederlands te geven. Ik pleit ervoor om zo snel mogelijk naar het Nederlands over te stappen. Ik refereer aan het onderwijs : bij taalonderricht levert een taalbad het beste resultaat op.

Ik vraag meer aandacht voor de instapmomenten. In het OSP kan men alleen starten in januari en september. Wie in februari aankomt, moet tot september wachten. Dat is te lang.

Ik pleit voor meer onthaalklassen voor minderjarigen en voor de uitreiking van certificaten. Als men een cursus Nederlands volgt, moet men daarvan een certificaat krijgen dat een meerwaarde inhoudt. Als men een VDAB-opleiding volgt, kan men niet direct aan het werk, de werkgever vraagt nog altijd een soort van diploma. Aansluitend bij de internationale reglementering moeten we dit herzien. De VDAB zou deze specifieke doelgroep moeten opnemen in zijn beleid.

Van Cleuvenbergen

Men kan als het ware basiseducatie kopen bij de gemeente. Wil dat zeggen dat het huidige budget voor basiseducatie bij Onderwijs naar Welzijn gaat ? Ik pleit voor het behoud van het bestaande aanbod basiseducatie, met dit erbovenop. Er mogen geen verschuivingen zijn van het ene budget naar het andere.

De Vlaamse overheid kan geen verplichting opleggen aan de nieuwkomers. Als het aanbod volledig is uitgewerkt, moeten we een samenwerkingsakkoord afsluiten met de federale overheid om de mogelijke verplichtingen te bestuderen. Wat kan dienen als hefboom om de groepen die we niet spontaan bereiken, een duwtje in de rug te geven ? De voorwaarde tot naturalisatie kan bijvoorbeeld zijn het volgen van een inburgeringstraject. Rechten en plichten gaan ten slotte samen. Als we hen plichten opleggen, moeten zij rechten kunnen afdwingen. Het komt nog te vaak voor dat migranten hier wonen, studeren en werken, en niet dezelfde rechten hebben.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Uw antwoord is bijzonder bevredigend. U kiest voor echte inburgering. Beide partijen moeten een inspanning leveren. We kunnen de multiculturele samenleving niet langer ontkennen of negeren. Zelfs in mijn gemeente zijn er al twee kebabrestaurants. We passen ons aan de evolutie aan. De groei van de multiculturele samenleving moet onder begeleiding en zonder spanningen verlopen.

Ik stel me vragen over de verhouding tussen de gemeenten en de onthaalbureaus. De gemeenten vormen het eerste aanspreekpunt. Delegeren zij dan naar het onthaalbureau ? In welke mate behoudt de gemeente haar autonomie ten opzichte van het onthaalbureau ? Heeft de gemeente controle op het beleid ervan ?

Mevrouw de minister, moeten we dit decretaal vastleggen of niet ? Moeten we niet meer integreren tussen de verschillende polen ? Dat is een discussie voor later. We kunnen het succes van het eerste jaar afwachten en meten om de richting verder te bepalen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Maatschappelijke Oriëntering is meestal de eerste fase van de opvang. Op dat moment kennen de meeste migranten nog geen

woord Nederlands. Toch hebben ze behoefte aan uitleg over het reilen en zeilen van onze samenleving. Zo lang er nog wachttijden bestaan voor de cursussen Nederlands moeten we dat onthaal, die eerste cursus, in verschillende talen organiseren.

Op 21 juni hebben we beslist om meer geld te stoppen in de onthaalklassen in de grote steden. Dat is een noodmaatregel omdat Brussel, Gent en Antwerpen met grote problemen kampen. In Brussel bleek uit een onderzoek een tekort aan onthaalklassen in het Nederlandstalig onderwijs.

De relatie tussen de gemeente en het onthaalbureau verkeert in haar beginfase. Dat kan pas definitief worden uitgeklaard als alles volop loopt. We zijn nu beginnen samenwerken met de bestaande onthaalbureaus en de grootste ervan zijn stedelijk : Pina Antwerpen en Kompas in Gent maken deel uit van de stedelijke integratiedienst. In andere, vooral de kleinere, gemeenten bestaat er een samenwerkingsverband tussen diverse gemeenten en een onthaalbureau dat is ingericht als VZW. In dit geval moet de gemeente het onthaalbureau erkennen als partner. Sommige gemeenten hebben een intercommunaal bureau.

De heer André Denys : Zijn het altijd gemeentelijke initiatieven ?

Minister Mieke Vogels : Niet altijd.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik heb hier een overzicht van alles wat bestaat in Vlaanderen. Ik kan u die informatie bezorgen.

De voorzitter : Als u een exemplaar bezorgt aan het secretariaat, kunnen alle commissieleden een kopie krijgen.

Minister Mieke Vogels : In de grote steden heeft men meestal stedelijke integratiediensten. In de gemeenten heeft men intercommunale samenwerkingsverbanden of VZW's. Later kunnen we dat definitief regelen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Dewinter, door mevrouw Van Cleuvenbergen en door de heer Denys en mevrouw Van Den Heuvel werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Voorzitter

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de samenwerkingsverbanden van de private diensten voor gezinszorg

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Vaerenbergh tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de samenwerkingsverbanden van de private diensten voor gezinszorg.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mevrouw de minister, u hebt in de maand maart een brief geschreven aan de diensten voor gezinszorg en daarin stonden opmerkelijke zaken. Een daarvan is dat u de optie nam om de kleine diensten te laten uitgroeien naar een dienst met minstens 75 voltijds-equivalenten. Een tweede is de bonus die u wilt geven aan de diensten die enerzijds willen fusioneren en anderzijds willen samenwerken. Een derde element is dat u vroeg of de diensten hun opties voor de toekomst zouden meedelen tegen september. De consequenties hiervan kunnen moeilijk worden ingeschat. U stelt wel vragen maar geeft geen informatie over uw concept of bedoeling.

Is een fusie of samenwerkingsverband tussen privé- en publieke diensten mogelijk ? Tijdens de vorige zittingsperiode hadden we bijvoorbeeld discussies over de samenwerking van OCMW's met privé-diensten. Zijn samenwerkingsverbanden tussen privé-diensten mogelijk of moet dat noodzakelijkerwijs een fusie zijn ? Zijn er decretale wijzigingen nodig om dat allemaal mogelijk te maken ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik heb inderdaad die brief geschreven. Ik heb een bonus aangekondigd bij fusie van kleine diensten vanaf volgend jaar. De vraag naar gezinszorg zal in de komende jaren alleen maar toenemen. De kwaliteit van de zorg neemt gelukkig ook toe. Door de vraag naar diver-

se vormen van hulpverlening – denk maar aan het persoonlijke-assistentiebudget, aan de zorgverzekering – zal de gezinszorg zwaar onder druk komen te staan, zowel kwalitatief als kwantitatief. Naarmate een dienst groter is, kan hij een beroep doen op een manager en meer ondersteuning. Kleinere diensten kunnen dat niet. Voor een goed beleid zijn fusies en samenwerkingsverbanden dus nodig. Ik heb dat niet van bovenuit willen opleggen. Ik heb immers onvoldoende zicht op de praktische gang van zaken, vandaar die bonus, die stimulans.

Een samenwerkingsverband kan ik goedkeuren op voorwaarde dat het uiteindelijke doel een fusie is. Daarom moet overeengekomen worden dat men op termijn naar één rechtspersoon evolueert. De fusie, optie en planning moeten in het samenwerkingsakkoord staan. Dan wil ik de samenwerking honoreren vanaf volgend jaar. Ik begrijp dat samenwerkingsverbanden niet van de ene dag op de andere ontstaan. Ik wil het proces erkennen, maar de intentie om een fusie tot stand te brengen moet duidelijk zijn.

Tussen privé-diensten groeiden in het verleden spontaan samenwerkingsverbanden. Die evolutie willen we alleen maar stimuleren. Sinds 1999 stellen we middelen ter beschikking van drie projecten voor het uitwerken van samenwerkingsverbanden tussen diensten voor gezinszorg. Twee van de drie projecten werden toegewezen aan openbare diensten voor gezinszorg en één aan een privé-initiatief.

We steunen een initiatief in de Kempen waar 26 OCMW's samenwerken in de Welzijnszorg De Kempen. Dit project volgen we samen met de VVSG op. 13 diensten voor gezinszorg verspreid over die 26 gemeenten zouden gaan samenwerken in één rechtspersoon. Dit is juridisch gezien mogelijk. Als alles goed loopt, wordt het fusie-akkoord getekend voor het einde van het jaar. We stimuleren de samenwerking tussen OCMW's financieel en via de VVSG.

De samenwerking tussen openbare diensten en de privé-sector schept in principe geen problemen. Volgens de OCMW-wetgeving kan een openbare dienst fusioneren met een privé-dienst. Men kampt hier en daar met sociale en psychologische problemen. Een werknemer van een openbare dienst zit natuurlijk in een totaal ander personeelsstatuut dan een werknemer van een vrije, gesubsidieerde dienst. Tot voor het Vlaams interprofessioneel akkoord bestond er bovendien een groot loonverschil. Iemand van de OCMW-gezinszorg verdiende veel meer. Dankzij de loonharmonisering worden

Vogels

de lonen gelijkgeschakeld. Op dat vlak valt er een barrière weg. Volgens de OCMW-wetgeving hoofdstuk XII is het mogelijk dat een OCMW een aparte rechtspersoonlijkheid vormt met een privé-dienst. Dit ligt niet altijd makkelijk bij de vakbonden. De gemeente en het OCMW moeten die beslissing nemen.

We stimuleren de samenwerkingsverbanden om een betere kwaliteit en grotere efficiëntie te bereiken. Dat loopt prima tussen privé-initiatieven, dat begint te groeien tussen de OCMW's. Van een fusie tussen een openbare en een privé-dienst bestaan voorlopig nog geen voorbeelden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over discriminatie van gehandicapten bij trajectbegeleiding

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over discriminatie van gehandicapten bij trajectbegeleiding.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, de Vlaamse regering heeft als uitgangspunt voor haar tewerkstellingsbeleid het verhogen van de werkzaamheidsgraad vooropgesteld, ook voor mensen met een handicap. In dit kader worden momenteel initiatieven genomen om het gemeenschappelijk management door de VDAB en de diensten voor arbeidstrajectbegeleiding te verbeteren.

Er bestaan nochtans verschillende richtlijnen voor de concrete invulling van de trajectbegeleiding van de beide doelgroepen. Het preventieve doelgroepenbeleid van de VDAB houdt onder meer in dat alle werkzoekenden die tot de Europese richtsnoer I en II behoren, voor de derde respectievelijk zesde maand van hun inschrijving als werkzoekende, worden uitgenodigd voor een gesprek met de consultants. Hieruit kan dan blijken of men al dan niet onmiddellijk start met een traject.

Voor personen met een handicap zorgt dat voor problemen omdat ze maar met een opleiding of begeleiding in een regulier of gespecialiseerd circuit kunnen beginnen na interventie van het Vlaams Fonds. Het Vlaams Fonds hanteert echter nog altijd de norm dat men uitkeringsgerechtigd moet zijn, dat men dus eerst zijn wachttijd doorlopen moet hebben. Concreet wil dat zeggen dat gewone werkzoekenden al opgeroepen worden in de derde en de zesde maand van inschrijving, terwijl mensen die ingeschreven zijn bij het Vlaams Fonds, maar kunnen worden opgeroepen nadat ze uitkeringsgerechtigd zijn, dus de negende maand.

Bent u op de hoogte van dit probleem ? Welke stappen kunnen er worden gezet om deze discriminatie weg te werken ?

De voorzitter : Mevrouw de Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Er zijn inderdaad problemen met personen met een handicap. Zij moeten een wachttijd van momenteel negen maanden doorlopen vooraleer zij in aanmerking komen om via gespecialiseerde arbeidstrajectbegeleidingsdiensten een traject te krijgen. Zoals elke werkzoekende, worden afgestudeerden van het BuSO en het deeltijds onderwijs na drie maanden door de VDAB opgeroepen en gescreend. Dat geldt dus ook voor mensen met een handicap.

In de praktijk is het meestal zo dat men bij de VDAB niet altijd goed weet wat met die mensen te doen, wat hen aan te bieden. Zij bieden dan een job aan waarvan ze denken dat die past bij die persoon. Dikwijls heeft dat erg negatieve gevolgen : mensen met een handicap, en dan voornamelijk mensen met een mentale handicap, zetten het traject vaak vroegtijdig stop. Er worden ook jobs aangeboden met weinig contacten met de werkgever, of waarbij de werkgever heel vlug ontslaat. Vaak blijft de persoon die naar de VDAB kwam, daar uiteindelijk weg.

Er lopen dus een aantal zaken echt mis. Het probleem is ook dat het aanbod van de VDAB niet echt gericht is op mensen met een handicap. De VDAB heeft wel opleidingsmodules, maar die zijn voor de gewone werkzoekenden. Dikwijls vindt een werkzoekende met een handicap bij de VDAB zijn weg niet. Die werkzoekenden begrijpen de bedoeling van de VDAB niet, weten niet welke vragen er gesteld worden of wat er verwacht wordt, en zo gebeurt er vaak heel veel werk voor niets.

De Martelaer

Dat is eigenlijk ook de reden waarom er een speciaal circuit is ontstaan via de arbeidstrajectbegeleidingsdiensten of de CBO's. De personen die via de VDAB doorverwezen worden naar de arbeidstrajectbegeleidingsdiensten, krijgen daar wel een intakegesprek vóór hun negen maanden, maar die diensten kunnen daar eigenlijk weinig of niets mee doen. Zij kunnen wel wat zoeken wat de bedoeling is, maar kunnen geen personen laten instappen in een traject omdat het Vlaams Fonds dat niet subsidieert voor het einde van de wachttijd.

Dat betekent dat mensen met een handicap eigenlijk negen maanden moeten wachten vooraleer ze in een traject kunnen stappen, en dat ze dus heel veel tijd verliezen. Als ze naar school gingen, zaten ze in een bepaald structuur en kregen ze een technische opleiding. Daarna houden ze zich wel wat bezig, maar ze zakken vlug af naar een beschutte werkplaats.

Een samenvatting van de situatie : de VDAB kan al stappen zetten, maar moet dat niet en doet dat ook bijna niet. Het Vlaams Fonds, dat de gesubsidieerde diensten onder zich heeft, zegt dat er gewacht moet worden. De CBO's moeten ook wachten, en dus er gaat heel wat tijd verloren.

Misschien ligt aan de basis van deze discriminatie ook een financieel kostenplaatje, want het Vlaams Fonds betaalt bij een opleiding een opleidingsvergoeding voor de werkzoekende die tot 23.000 frank per maand bedraagt. In de praktijk wordt de werkloosheidsvergoeding die iemand krijgt, vaak aangepast door het Vlaams Fonds. Omdat het Vlaams Fonds zegt dat er negen maanden gewacht moet worden, bespaart ze zich negen maal 23.000 frank, dat is 207.000 frank. Het is toch wel belangrijk om de kanttekening te maken dat een klein beetje investeren op dit moment, veel meer zal opleveren op lange termijn, want iemand die nadien jaren in een beschutte werkplaats gaat werken, kost de gemeenschap veel meer.

Mevrouw de minister, als de Vlaamse regering inderdaad als uitgangspunt voor mensen met een handicap drempels wil wegwerken om tot een waardevolle participatie te komen in onze samenleving, dan zal het toch wel heel belangrijk zijn om deze discriminatie weg te werken en daar een oplossing voor te zoeken. Ik zou zelfs durven stellen dat deze mensen positief gediscrimineerd mogen worden, via snellere begeleiding door de gespecialiseerde diensten. Zo kan voorkomen worden dat zij veel te vroeg in een beschutte werkplaats belan-

den, en kunnen ze veel meer doorstromen naar het open arbeidscircuit.

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Ik heb een korte vraag, omdat ik in het blad van het VEV las dat er op 19 juni 2000 in het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité een akkoord is gesloten waarin werkgevers, werknemers en de overheid zich hebben geëngageerd om elk op hun terrein inspanningen te leveren om personen met een handicap meer kansen op tewerkstelling te geven. Interessant in dat artikel is ook dat men eigenlijk vanuit de sector zelf voorstelt om een aantal stappen toegankelijker te maken voor personen met een handicap, ook in het reguliere arbeidscircuit, zodat men daar vlotter, makkelijker en beter terecht kan. Men pleit zelfs voor het opnemen van een non-discriminatieclausule in het arbeidsreglement van elke tewerkstelling, om zo tot een optimalisering te komen. Dit vind ik zeer bemoedigend, maar ik zou concreet willen weten wat precies het engagement is van de overheid in heel dat akkoord of in dat overleg.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik antwoord eerst op de concrete vragen. Mevrouw de Martelaer heeft een beetje meer verfijnd wat de vraag van mevrouw Van Cleuvenbergen inhield. Het is inderdaad zo dat mensen met een handicap terecht kunnen in de centra voor beroepsopleiding, ook op het moment dat ze nog niet uitkeringsgerechtigd zijn, maar het Vlaams Fonds betaalt dan niet bij tot 60 percent van het minimumloon. Nu is het zo dat mensen met een handicap die niet afgestudeerd zijn, wel terecht kunnen bij het CBO, en wel – zonder wachttijd – uitbetaald worden.

Wat was nu de achterliggende regeling voor het erkennen van de diverse centra voor beroepsopleiding (CBO) voor de opleiding van gehandicapte personen ? Op dat moment stelden de centra voor beroepsopleiding alleen langdurige opleidingspakketten ter beschikking. Het ging echter over personen met een handicap die afgestudeerd waren, vaak wel in het buitengewoon onderwijs, maar die dus een diploma hadden en die terechtkonden op de arbeidsmarkt. Het zou een beetje zinloos zijn om deze mensen, op het moment dat ze een diploma hebben, zich aanbieden op de arbeidsmarkt en dus in hun wachttijd zitten, opnieuw lange bijscholingen te laten volgen. Dit zou de functie van het onderwijs in vraag stellen, en onrechtstreekse kritiek geven op wat onderwijs doet. Dat was de ach-

Vogels

terliggende reden waarom men destijds gezegd heeft dat men eerst de wachttijd moest uitzitten, en ten minste geprobeerd moest hebben om op de reguliere arbeidsmarkt terecht te komen, voordat er opnieuw een opleiding werd georganiseerd.

Ondertussen zijn er een aantal veranderingen doorgevoerd. Zo zijn de cursussen van de centra voor beroepsopleiding inmiddels vaak heel korte, punctuele, zeg maar secundaire opleidingen, die heel gerichte inleidingen tot de arbeidsmarkt betekenen. Het is ook daarom dat ik op korte termijn de deskundige arbeidsbegeleiding die via het Vlaams Fonds kan worden gesubsidieerd, toegankelijk wil maken voor de groep die pas afgestudeerd is. Dit is ook weer maatwerk, de trajectbegeleiding is een begeleiding op maat van de persoon met een handicap, en men kan dan binnen het centrum voor beroepsopleiding gerichte pakketten zoeken, die de toestroming naar de reguliere arbeidsmarkt en niet naar de beschutte werkplaatsen op korte termijn kunnen verbeteren.

Het Vlaams Fonds voorziet er ook in dat de regelgeving van de centra voor beroepsopleidingen in functie daarvan zal worden bijgesteld en dat de wachttijden voor de kortlopende cursussen zullen wegvallen.

Een tweede belangrijk punt is de samenwerking met de VDAB. U hebt terecht gezegd dat de VDAB en de werkwinkels onvoldoende kennis hebben van wat personen met een handicap nodig hebben om naar de reguliere arbeidsmarkt te worden geleid. Daarom heb ik een protocol ondertekend met minister Landuyt om op korte termijn de arbeidstrajectbegeleiders samen met de VDAB op het lokale niveau in de werkwinkels te zetten. Zo kunnen ze mekaar versterken. De arbeidstrajectbegeleider van de persoon met de handicap weet precies wat die persoon nodig heeft, en de VDAB weet precies wat de vraag op de arbeidsmarkt is.

We hebben een eerste proeve tot samenwerking gedaan van de arbeidstrajectbegeleiders van het Vlaams Fonds en de mensen van de lokale werkwinkels. Het was een zeer positieve ervaring. De samenwerking klikte zeer goed. Door de hoogconjunctuur en het tekort op de arbeidsmarkt moet op korte termijn een structurele inspanning mogelijk zijn voor personen met een handicap. In hetzelfde licht zie ik ook het samenwerkingsakkoord met het Vesoc, waarin de verschillende partners – waaronder de overheid – afgesproken hebben om op korte termijn een reeks concrete voorstellen te doen om

personen met een handicap tewerk te stellen in hun organisatie.

In het verlengde hiervan hebben we enkele weken geleden de 'Goede praktijkgids' voorgesteld in de privé- en de social-profitsector. Hierin wordt duidelijk gemaakt voor werkgevers dat personen met een handicap perfect kunnen functioneren op plaatsen waarvan men dat op het eerste gezicht niet zou verwachten. De overheid zal dit verder ondersteunen. We hebben ons in het kader van het Vesoc verbonden om voor het einde van het jaar een aantal concrete actieplannen voor te leggen om personen met een handicap in het reguliere arbeidscircuit te kunnen opnemen.

Naast de werking via de structurele erkenning van de CBO's, zal ik op 17 juli eerstkomend aan de regering een voorstel van besluit voorleggen om in alle subregionale tewerkstellingsregio's bijkomende projecten op te starten door partners van de arbeidstrajectbegeleiding. Dit zal gebeuren op basis van constante en nieuwe Vlaams Fonds- en ESF-middelen, die maximum 111 miljoen zullen bedragen. Schoolverlaters in wachttijd zullen een gelijke toegang hebben tot deze nieuwe projecten.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik dank de minister voor haar antwoord, dat hoop geeft aan de sector. Belangrijk is vooral dat er wordt geëvalueerd hoe we maximaal van deze periode van hoogconjunctuur gebruik kunnen maken.

Kunnen de 'Goede praktijkgids' en ander nieuwe documenten aan het commissiesecretariaat doorgegeven worden? Zo kunnen we mee de evolutie volgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het op 31 mei jongstleden door de federale ministerraad goedgekeurde federaal veiligheids- en detentieplan en de implicaties ervan voor het welzijns- en gezondheidsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het op 31 mei jongstleden door de federale ministerraad goedgekeurde federaal veiligheids- en detentieplan en de implicaties ervan voor het welzijns- en gezondheidsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, collega's, in het veiligheids- en detentieplan wordt meermaals een beroep gedaan op het welzijns- en gezondheidswerk als factoren in het prejustitieel en het justitieel gebeuren, maar vooral als uitvoerders van het beleid dat prioritair door de minister van Justitie wordt ontwikkeld. Gaat de minister akkoord met deze beperkende visie op het welzijnsgericht aanpakken van criminaliteit ?

Alhoewel een goede samenwerking tussen Justitie en Welzijn noodzakelijk is, moet Vlaanderen uitgaan van de individuele en sociale rechten van de betrokken burgers en van hun recht op maatschappelijke dienstverlening, hetzij als dader, hetzij als slachtoffer. Het is essentieel dat we dit aanhouden. Dat kan niet anders dan leiden tot een kritische opstelling ten aanzien van de initiatieven van het ministerie van Justitie.

Ten tweede komt het slachtoffer in het veiligheidsplan slechts zijdelings aan bod. Hij wordt als instrument beschouwd. Er is weinig sprake van het recht van het slachtoffer om volwaardig te participeren aan het strafrechtelijk gebeuren. Dat staat haaks op onze lange traditie in Vlaanderen, namelijk die van een coherente visie op de ontwikkeling van een geïntegreerd slachtofferbeleid. De voorstelling binnen het veiligheidsplan laat deze visie niet toe.

De projecten inzake slachtofferonthaal en -zorg moeten zich volgens het federaal veiligheids- en detentieplan toespitsen op geweldcriminaliteit. Ook dat staat haaks op de noodzaak tot de uitbouw van slachtofferhulp als een rechtsgelijke toegang van alle burgers en van alle slachtoffers tot hulp- en dienstverlening, en niet alleen van de slachtoffers van een gewelddelict. Mevrouw de minister, bent u ook die mening toegedaan ? Wat onderneemt u om het slachtofferbeleid in zijn volheid te doen respecteren, conform het samenwerkingsakkoord met de federale overheid ? Op federaal vlak moet men weten wat de visie van Vlaanderen is op slachtofferonthaal en -zorg.

Ten derde wordt de herstelbemiddeling in het veiligheidsplan gecatalogeerd als een vorm van nazorg, en als een methode om tot een beter inzicht te komen in de motieven van de dader en de beleving van de schade door het slachtoffer. Voor het Vlaamse beleid dient de herstelbemiddeling veel eerder te worden gezien als een welzijnsgerichte alternatieve afhandelingsmodaliteit die een ingrijpende interventie van Justitie moet vermijden. We zijn er van overtuigd dat bij herstelgerichte methodieken een welzijnsgerichte aanpak noodzakelijk is. Dat vinden we niet terug in het federaal veiligheids- en detentieplan.

De loutere toepassing van herstelbemiddeling en herstelgerichte detentie in het kader van strafrechtprocedures of strafuitvoering houdt gevaren in. Het educatief effect voor de dader dreigt verloren te gaan, wat eventueel kan leiden tot een secundaire en tertiaire victimisering van het slachtoffer. Mevrouw de minister, kunt u me medelen waarom er geen voorstellen van op vrijwilligheid gebaseerde dader-slachtofferbemiddeling zijn ?

Naar de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden wordt in het plan enkel verwezen binnen het project 'zinvolle en humane detentie'. Welke voorstellen werden door de Vlaamse Gemeenschap bij het overleg gedaan ? Ik denk onder meer aan de penitentiaire beginselenwet, waarover recent verslag is uitgebracht en voorstellen werden gedaan door professor Dupont.

Wat met de noodzaak aan input in de strafinrichtingen door het aanbieden van welzijnsgerichte alternatieven voor de gevangenisstraf ? Welke voorstellen werden gedaan voor de uitbouw van drughulpverlening in de gevangenis ? Welke voorstellen werden gedaan voor de internering ? In het federaal veiligheids- en detentieplan zie ik daar niet veel van, maar het kan zijn dat uw voorstellen niet werden aanvaard.

In tegenstelling tot de multidisciplinaire samenstelling van de strafuitvoeringscommissies zal de strafuitvoeringsrechtbank nog uitsluitend door beroepsrechters worden samengesteld. De multidisciplinaire équipes komen duidelijk op de helling te staan. Met het oog op een snelle reïntegratie is de multidisciplinariteit nochtans essentieel. Is de minister het hiermee eens ? Wat zijn de voorstellen van de Vlaamse Gemeenschap ?

Het is een dwingende noodzaak om de betrokkenheid van de deelgebieden bij de rechtsbedeling, die alsnog een federaal monopolie is, vorm te geven. Het gebrek aan inspraak in de beleidskeuzes van

Merckx-Van Goey

de federale overheid voor de opsporing en vervolging van overtredingen van normen uit decreten, bemoeilijkt een consequent handhavingsbeleid van de Vlaamse overheid, en is frustrerend.

Ook al zijn we bevoegd om straffen te bepalen, kunnen we op geen enkele wijze het beleid inzake de strafvervolgung sturen of, beter nog, helpen sturen. In de praktijk blijven vele strafbepalingen uit decreten en ordonnances, dode letter bij gebrek aan afspraken tussen de federale en de gemeenschaps- en gewestoverheden. Werd dit probleem aangekaart ? Werd van het overleg gebruik gemaakt om een doorbraak te forceren ten voordele van de Vlaamse Gemeenschap ? Wat waren uw voorstellen ?

De Vlaamse regering heeft op 8 juni een voorlopig ongunstig advies verleend aan het veiligheidsplan van federaal minister Verwilghen. Wat is de huidige stand van zaken ? Wanneer en waarover werd overleg gepleegd ? Welke afspraken werden onderzocht gemaakt over de bevoegdheidsverdeling ?

De voorzitter : Mevrouw Declercq heeft het woord.

Mevrouw Veerle Declercq : Bij het lezen van het plan heb ook ik me zorgen gemaakt over de taak en de rol van de Vlaamse overheid. Daarbij rijzen twee fundamentele vragen : hoe en waar zullen we functioneel samenwerken, en wat zijn daarvan de budgettaire gevolgen ?

We hebben reeds herhaaldelijk gevraagd naar een algemeen overleg over dit plan. Hoe is dit dossier geëvalueerd ? Hoe zal dit in de toekomst worden aangepakt, zodat ook wij daar achter kunnen staan.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : De Vlaamse regering heeft aan het federale niveau duidelijk aangegeven dat we het veiligheids- en detentieplan graag op een andere manier tot stand hadden zien komen. Aan het uiteindelijke plan zijn verscheidene schriftelijke procedures en versies voorafgegaan. We kregen toen telkens een nieuw plan in handen waaruit bleek dat nu eens wel, dan weer niet met onze opmerkingen rekening werd gehouden. Een gezamenlijke deliberatie is er echter nooit geweest. Dit was trouwens de reden waarom we hebben beslist dit voorlopig niet goed te keuren.

Er zijn tekstueel dus wel een aantal verbeteringen aangebracht waarop ik straks terugkom, maar er

bestaat geen duidelijkheid over hoe we nu voortwerken en over de financiële gevolgen.

Ik betreur eveneens dat het slachtoffer slechts zijdelings in het veiligheidsplan aan de orde komt en er weinig sprake is van het recht van het slachtoffer om volwaardig te participeren aan het strafrechtelijk gebeuren. Ik heb dit eveneens aan de minister van Justitie meegedeeld. Ik ben van oordeel dat er in het kader van het veiligheidsplan nood is aan een coherente visie op de ontwikkeling van een geïntegreerd slachtofferbeleid. Ik heb dan ook gepleit voor een herlezing van het veiligheidsplan waarbij systematisch aandacht wordt geschonken aan alle mogelijke aspecten die rekening houden met de specificiteit van het slachtofferschap.

Wat de toespitsing van slachtofferhulp op de slachtoffers van geweldscriminaliteit betreft, heb ik de minister van Justitie laten weten dat slachtofferhulp een bevoegdheid is van de Vlaamse Gemeenschap en dus ook de invulling daarvan tot haar verantwoordelijkheid behoort. Alhoewel begrip kan worden opgebracht voor de aandacht voor slachtoffers van geweldscriminaliteit, dient bij de uitbouw van slachtofferhulp een rechtsgelijke toegang van alle burgers, dus van alle slachtoffers, tot de hulp- en dienstverlening het uitgangsprincipe te zijn. Bij de verdere implementatie van het samenwerkingsakkoord zal de rechtsgelijke toegang van alle slachtoffers tot de hulpverlening richtinggevend blijven. Ik zal daarover waken en dit werd ook mondeling toegelicht aan de minister van Justitie die verklaarde daar geen enkel probleem mee te hebben.

Ik ga met u akkoord dat herstelbemiddeling ook dient te worden gezien als een welzijnsgerichte alternatieve afhandelingsmodaliteit die een meer ingrijpende interventie van Justitie moet vermijden. Het is ook mijn bedoeling om te komen tot erkenning en subsidiëring van vrijwillige dader-slachtofferbemiddeling. Dit is tot op heden niet gebeurd, enerzijds omdat er nog geen concrete projecten werden ingediend en anderzijds omdat we via een met Justitie gemeenschappelijk gevoerd onderzoek willen streven naar een duidelijke positionering van herstelbemiddeling tussen Welzijn en Justitie en naar een duidelijke taakafbakening. Toch moeten we mijns inziens ook ruimte laten voor herstelbemiddeling tijdens en na de gerechtelijke afhandeling. Ik ben het eens met de gevaren die daarachter schuilgaan, met name de secundaire en tertiaire victimisering. Toch moeten we die mogelijkheid volgens mij omzichtig openhouden.

Vogels

Wat het detentiebeleid betreft, kan ik u meedelen dat we zojuist een ontwerp van strategisch plan inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden hebben afgewerkt in het kader van een stuurgroep onder leiding van directeur-generaal Marc Morris die dit strategisch plan uitwerkte en waarin ook Justitie zelf actief werd geparticipeerd. Dit strategisch plan kan niet alleen de basis vormen voor de verdere uitbouw van de hulp- en dienstverlening vanuit de Vlaamse Gemeenschap, maar kan eveneens de basis vormen voor het verdere overleg met Justitie met het oog op een gemeenschappelijke visie op het detentiebeleid en een verdere samenwerking terzake. De minister van Justitie heeft zich alvast positief uitgelaten over dit Vlaams strategisch plan. Zodra dit strategisch plan door de Vlaamse regering is goedgekeurd, zal ik het aan u en aan alle andere leden van het Vlaams Parlement overmaken.

Wat de samenstelling van de toekomstige strafuitvoeringsrechtbanken betreft, ga ik akkoord met uw standpunt en ik heb de minister van Justitie dan ook meegedeeld dat werken met multidisciplinaire equipes meer aangewezen is met het oog op een snelle reïntegratie in de samenleving. In de goedgekeurde versie van het veiligheids- en detentieplan werd de mogelijkheid hiertoe opengelaten.

U haalt terecht aan dat het gebrek aan inspraak omtrent de beleidskeuzes die de federale overheid maakt inzake de opsporing en vervolging van overtredingen van normen die decretaal zijn bepaald, een consequent handhavingsbeleid vanuit de Vlaamse overheid bemoeilijkt. Dit werd aan de minister van Justitie meegedeeld, maar hij heeft daarop geantwoord dat hij meer dan vroeger rekening houdt met de noden van de Vlaamse Gemeenschap en van het Vlaams Gewest. Ik verwijs in dit verband naar de persconferentie die minister Verwilghen en minister Dua gisteren gezamenlijk hielden over het opvolgingsbeleid inzake milieudelicten. Dat is een eerste stapje. Ik denk dat we verder moeten gaan en moeten komen tot concrete samenwerkingsovereenkomsten zodat er op een structurele manier afspraken met Justitie kunnen worden gemaakt over welke prioriteiten Vlaanderen inzake opvolging, opsporing en vervolging van overtredingen wenst.

De Vlaamse regering is na haar voorlopig ongunstig advies uitgenodigd bij de minister van Justitie. Dat werd een zeer constructief gesprek met het oprichten van werkgroepen als gevolg. Op dit ogenblik is er een eerste overleg tussen mijn administra-

tie, mijn kabinetsmedewerkers en het kabinet van de minister van Justitie. De bedoeling hiervan is te komen tot een samenwerkingsconcept in verband met alle raakvlakken en knelpunten in de relatie tussen Welzijn en Justitie. Niet alle wrijvingen zijn weggewerkt, maar er zijn een aantal stappen gezet die het mogelijk maken om op korte termijn meer respect op te brengen voor de Vlaamse visie en om een beter zicht te krijgen op de raakvlakken tussen Welzijn en Justitie en op onze eigen bevoegdheden inzake slachtofferhulp en herstelbemiddeling. In die samenwerkingsovereenkomsten moet er ook duidelijkheid komen over de financiering.

De financiering gebeurt gedeeltelijk door de federale overheid. Het zou ideaal zijn als dit geld zou worden overgeheveld naar de Vlaamse Gemeenschap. Dat lijkt me op korte termijn echter niet haalbaar. Als we in een samenwerkingsprotocol die middelen kunnen inzetten op basis van onze Vlaamse visie en onze Vlaamse regelgeving en daar onze middelen kunnen naast leggen en zo een imposanter beleid kunnen voeren, dan denk ik dat we in de goede richting evolueren.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik zal het kort houden. De minister gaat immers akkoord met de verschillende elementen uit mijn vraag. Ik hoop dan ook dat die in de werkgroepen aan de orde zullen komen en in latere afspraken zullen worden verwoord. Ik hoop tevens dat het federale veiligheidsplan significant zal worden gewijzigd.

Ik heb toch nog enkele opmerkingen. Ik heb gehoord dat gisteren minister Dua en minister Verwilghen een persconferentie hebben gehouden over het handhavingsbeleid. Die ging specifiek over een bepaald deelaspect. Ook minister Landuyt heeft overleg gepleegd over het handhavingsbeleid in verband met de campings. Ik denk dat we ons vanuit Vlaanderen moeten verzetten tegen een opdeling in aspecten.

Een van onze collega's heeft op het federale niveau een wetsvoorstel ingediend tot aanvulling van artikel 143bis van het Gerechtelijk Wetboek om de betrokkenheid en het regelmatig overleg verplicht te maken. Dat kan voor alle deelgebieden op een eenvormige manier worden georganiseerd. Ik wil u die tekst bezorgen.

Ik hoop bovendien dat er duidelijkheid komt over de financiering. Ik hoop dat u samen met minister Sauwens, naar aanleiding van de discussie over het Veiligheids- en Detentieplan, in de afspraak de

Merckx-Van Goey

hele financiering via de veiligheids-, de preventie- en de samenlevingscontracten die het federale over ons hoofd met de gemeenten afsluit en waarbij het heel dikwijls over gemeenschapsbevoegdheden gaat, niet enkel evalueert maar ook rechtstreekt. Bovendien hoop ik dat men respect opbrengt voor onze visie en werk maakt van de opvolging en de rapportering. Wat de financiering betreft, is er niets beter dan ons op gemeenschappelijke doelstellingen te richten. Dat kan echter alleen mits bewaking vanuit de Welzijnssector met zijn specifieke invalshoek.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de subsidiëring van preventie rond abortus

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Janssens tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de subsidiëring van preventie rond abortus.

Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, tijdens de prelude van de beleidssymfonie hebben wij ieder op onze eigen manier geprobeerd om de toon aan de eigen wens aan te passen. Toch moesten we ons een bepaalde harmonie voorhouden, want u had duidelijk een sleutel op de notenbalk gezet : die van de preventie. Dat is een belangrijke sleutel. Wie wil scoren in het Vlaams welzijnsbeleid moet immers heel veel aandacht aan preventie besteden.

We merken dat op een aantal terreinen toelagen worden gegeven aan organisaties. Vaak gebeurt dit via enveloppen. We merken dat de minister zelf klemtonen kan leggen. Een aantal categorieën of subthema's van het welzijnsbeleid worden goed toebedeeld. Ik denk aan de thema's rond holebi's en de aidspreventie. Een paar andere thema's vallen echter uit de boot. Misschien komt dit omdat ze de jongste tijd minder onder de aandacht werden gebracht. Toch zijn ze niet minder belangrijk. Ik

heb het vooral over de preventie van ongewenste zwangerschap en abortus.

De zomervakantie is begonnen en iedereen vertrekt op reis. Jongeren en volwassenen zwermen uit over alle landen van de wereld. De grenzen zijn immers verlegd en verleidingen en aantrekkelijkheden melden zich aan. Op vakantie voelt iedereen zich ongedwongen. Dit leidt vaak tot korte relaties of vakantieeliefdes. 'Losjes in de bloes' was vroeger de titel van een radioprogramma. De titel kan ook op een andere wijze worden geïnterpreteerd. Kortstondige relaties kunnen leuk zijn, maar kunnen ook leiden tot een ongewenste zwangerschap.

Uit de cijfergegevens blijkt dat ongewenste zwangerschappen vaker voorkomen bij jongeren. Dat mogen we dramatisch noemen. Vele jongeren gaan dan ook over tot een abortus. Het is spijtig dat velen zwanger raken door een vorm van nonchalance in het seksueel gedrag. De voorbehoedsmiddelen worden niet doeltreffend angewend. Het constant onder de aandacht brengen van een preventieve houding, is onontbeerlijk. Die houding moet sterk aanwezig zijn en op een aantrekkelijke, maar toch consequente manier onder de aandacht worden gebracht door de media. Vooral de media die zich richten tot jongeren, moet daarbij helpen.

Het is niet omdat abortussen mogelijk zijn geworden in ons land en omdat er abortuscentra bestaan, dat de preventie mag worden verwaarloosd.

Mevrouw de minister, is het een bewuste keuze om geen specifieke of bijkomende inspanningen te leveren op het vlak van de preventie van ongewenste zwangerschappen en abortus ? Hebt u zicht op de kwaliteit van de lopende preventieprojecten ? Wie heeft reeds expertise terzake opgebouwd ? Waar en door wie worden de projecten aangeboden ? Hoe verloopt de coördinatie van de projecten ? Is er een koepel die daarvoor instaat ? Hoe ziet u de coördinatie in de toekomst evolueren ? Wat zal gebeuren opdat de middelen zo doeltreffend mogelijk worden angewend ? Volstaan de huidige projecten en de daaraan gekoppelde subsidies om de nood aan preventie op te vangen ? Of is er nood aan bijkomende investeringen ?

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Ik had de gewoonte om bij het tweejaarlijks rapport van de evaluatiecommissie van de wet van 4 april 1990, de minister daarover te proberen te interpellieren. Het is me echter nog nooit gelukt om over abortus te interpellieren in dit parlement. Een interpellatie daarover werd

Strackx

telkens onontvankelijk verklaard. Ik moest me steeds beperken tot het stellen van vragen.

Ik heb dus geregeld geprobeerd om minister Martens te vragen hoe er aan abortuspreventie werd gedaan. Zo'n preventie bevat volgens mij twee algemene elementen. Een eerste is uiteraard ervoor zorgen dat men niet ongewenst zwanger wordt. En ten tweede moeten er mogelijkheden zijn om deze meisjes en vrouwen op praktisch, psychologisch en financieel vlak te ondersteunen, zodat zij niet kiezen voor een zwangerschapsonderbreking, maar hun kind behouden.

Op mijn vraag naar dat tweede element heb ik nooit een degelijk antwoord gekregen van de minister. Hij beperkte zich tot de uitspraak dat 'er heel wat gebeurde'. Ik heb zelfs in een persoonlijk schrijven gevraagd of hij me een overzicht kon geven van wat er eigenlijk op dat vlak precies gebeurde en welke organisaties, ook de kleinschalige, die zich daar mee bezighouden, gesubsidieerd worden of steun ontvangen van de Vlaamse Gemeenschap. Ook daar heb ik nooit een antwoord op gekregen.

Ik weet niet wanneer we een evaluatierapport van de commissie mogen verwachten, vermoedelijk in oktober. Maar ik ken de uitslag ervan al, want het besluit van die commissie is steeds dezelfde : ze dringt telkens aan op het nemen van een aantal drastische maatregelen inzake zwangerschapspreventie. Daarbij richt zij zich vooral op jonge meisjes, omdat de leeftijd waarop een abortus plaatsvindt, steeds lager is. Mevrouw de minister, wat hebt u al gerealiseerd op dit vlak ?

De voorzitter : Mevrouw Van Den heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik wil ervoor pleiten om preventie zeer ruim op te vatten. Ik ben absoluut geen voorstander van preventie voor opgedeelde thema's, zoals abortus, aids, enzovoort. Volgens mij dienen we op zoek gaan naar een geëigende wijze om jongeren te leren hoe je relaties aangaat. Kortom, we moeten relatievorming aanbieden, een totaalpakket van 'seksuele gezondheid'. Men mag niet een aantal preventieprojecten geïsoleerd uitwerken. Elk thema is dus wel belangrijk op zich, maar ik pleit ervoor dat ruimer aan te pakken. Als er preventieprojecten worden uitgewerkt, moeten de jongeren daar ook bij betrokken worden. Een aantal projecten werkt al op die manier en volgens mij kunnen zij model staan.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik onderschrijf de vragen van mevrouw Janssens. Ik keur ook de stijl goed waarin dit probleem wordt aangekaart.

Mijnheer Strackx, ik wil niet puntje per puntje ingaan op wat u daarnet vertelde, alhoewel ik me daar wel verleid toe voel. Mevrouw Becq heeft de verschillende vragen en uitgebreide antwoorden hierop van de vorige legislatuur bij zich, en u kunt daar verifiëren dat er wel degelijk inhoudelijke antwoorden werden gegeven. Ik prefereer de aanpak van mevrouw Janssens.

Preventie is inderdaad zeer belangrijk. We moeten sensibiliseren, vormen en ondersteunen. Maar volgens mij kunnen wij, vanuit onze Vlaamse bevoegdheid, binnen bepaalde perken soms hulp bieden. Ik ga akkoord met mevrouw Van Den Heuvel dat we dit ruimer moeten bekijken, en dat we ervoor moeten zorgen dat we initiatieven in die zin met woorden en daden blijven ondersteunen. We leven inderdaad in een tijd waarin in de vlotte media abortus ongenueanceerd wordt voorgesteld als een voor de hand liggende oplossing. En dat is het niet, nocht voor de betrokkene, noch voor haar omgeving. Het is belangrijk dat we op dat vlak één lijn trekken.

Verder lijkt dit alles me niet alleen van belang voor de betrokken jongeren, waar hier een nadrukkelijk pleidooi voor gehouden wordt, maar ook en evenveel voor leerkrachten, hulpverleners, artsen, mensen uit de jeugdbeweging, enzovoort. Kortom, dit is belangrijk voor de hele leefomgeving van jongeren. Uiteraard kan dit niet alleen door de minister van Welzijn en Gezondheid gerealiseerd worden. Er is een geïntegreerde aanpak van Onderwijs, Welzijn, Jeugd en Cultuur nodig. Wellicht zullen alle betrokken ministers daar wel toe bereid zijn.

Het verslag van de nationale evaluatiecommissie bevat telkens beleidsvoorstellen en heel wat cijfermateriaal. Om een gepast beleid te kunnen voeren, mevrouw de minister, lijkt het me noodzakelijk dat u over dat cijfermateriaal beschikt. Dan kunt u op de laatste trends en evoluties inspelen.

Tot slot wil ik vragen of er oog is voor de regionale spreiding van de verschillende projecten. Zijn ze slechts op bepaalde plaatsen aanwezig ? Zo ja, pleit ik voor een ruime beschikbaarheid. Een lage drempel is onontbeerlijk.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Becq

Mevrouw Sonja Becq : Ik sluit me enerzijds aan bij de bekommernis om preventie globaler te maken en anderzijds bij de bekommernis dat, zoals uit het onderzoek blijkt, het vooral jonge meisjes zijn die geconfronteerd worden met een ongewenste zwangerschap.

Ik wil hier nog iets aan toevoegen aan de hand van een artikel uit januari 2000, met als titel 'Zonder informatie over sterilisatie zullen abortussen toenemen'. Bij het voeren van preventie-acties dienen we dus niet alleen naar de jonge vrouwen te kijken, maar ook naar de groep van veertigers. Aan dit punt moeten we bij de preventie toch ook aandacht besteden. We denken nogal vaak aan jonge vrouwen, meisjes en – uiteraard – jongens. We mogen ons immers niet enkel richten tot meisjes. We mogen echter ook de groep van de iets oudere koppels niet vergeten.

De voorzitter : We moeten niet alles onmiddellijk afwentelen op hulpverleners. Voor jonge meisjes en jongens zijn de ouders van fundamenteel belang. Kind & Gezin heeft me er als ouder van een klein kind voor gewaarschuwd op vakantie zonnecrème en hoedjes mee te nemen. Ik hoop dat die raad niet stopt voor kinderen ouder dan 3 jaar. Ouders spelen hier nog altijd een cruciale rol.

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik voel me aangesproken als ouder en als veertiger door wat mevrouw Becq hier heeft gezegd. (*Gelach*)

Dit debat is een variatie op heel wat andere vragen om uitleg. Vroeger waren er heel wat specifieke acties voor aids- en zwangerschapspreventie. Tijdens de vorige legislatuur werd terecht besloten om al die verschillende zaken horizontaal te structureren. Ook in deze sector zijn een aantal heel herkenbare organisaties die zich bezig houden met seksuele gezondheid en zwangerschapsvoorkoming, opgenomen in grote organisaties en samenwerkingsverbanden. Men vindt ze niet meer afzonderlijk terug. Men vraagt zich dan af of de overheid nog wel iets doet.

Ik ben voorstander van het horizontaal structureren van een aantal voorzieningen en preventieacties. Ik word echter ook steeds gevoeliger voor de wijze waarop de overheid nog zicht heeft op wat er met het geld gebeurt. Ik denk bijvoorbeeld aan voorlichting en seksuele opvoeding. Ik heb daar op dit ogenblik geen zicht meer op. We moeten hier

iets aan doen. Het geld vertrekt naar centra voor algemeen welzijn (CAW) en naar centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG). Men weet echter niet meer of het geld dat oorspronkelijk bestemd was voor voorlichting of preventie, wel degelijk daarvoor wordt gebruikt. De slinger moet terug in evenwicht worden gebracht. De overheid moet ten opzichte van de convenanthouder veel meer met resultaatverbintenissen en concrete programma's werken.

Er gebeurt her en der inderdaad van alles inzake abortuspreventie en seksuele opvoeding. Zo is er het medisch schooltoezicht. Ook in de scholen lopen er acties. De zaken verschillen natuurlijk van school tot school en van leraar tot leraar. Binnen het Trefpunt CGSO en de CAW worden er dikwijls mensen gevraagd om in de scholen te praten. Deze materie is in de eindtermen opgenomen. Hoe de zaak wordt ingevuld, hangt echter voor een groot deel af van de school zelf.

Per 1 september gaan de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) van start. Als minister van Gezondheid heb ik daar nu maar zijdelings inspraak in, en dan vooral voor de gezondheidsdoelstellingen. Bij de eerste gesprekken daarover wordt de nadruk op seksuele opvoeding en voorlichting voor jongeren gelegd.

Sedert 1991 wordt het project 'Omgaan met anti-conceptie en seksualiteit' gefinancierd door de Vlaamse overheid en het Vlaamse Huisartsen Instituut en het Vlaamse Huisartsen Navormingsinstituut. De bedoeling daarvan was om de kwaliteit bij de huisartsengeneeskunde te bevorderen op het vlak van de anticonceptie, seksualiteit en relationele aspecten. Het project wordt nu geëvalueerd. Ik twijfel eraan of we het in de huidige vorm moeten voortzetten. Het heeft zijn diensten bewezen, maar is verouderd.

De centra voor levens- en gezinsvragen, de jongerenadviescentra (JAC's), zijn ondertussen opgegaan in de centra voor algemeen welzijnswerk. Ook hier heeft men er geen zicht meer op in hoeverre die centra preventief werk leveren. Hetzelfde geldt voor de specifieke vormingscentra, het vormingscentrum Jos Van Ussel en het Vormingscentrum voor Consulanten. Ze zijn respectievelijk geïntegreerd in het Pluralistisch Overleg Welzijn en het Verbond Instellingen Welzijnswerk. Beide organisaties worden vanuit het departement WVC gesubsidieerd ten belope van ongeveer 6 en 8 miljoen frank. Ook hier vragen we ons af in welke mate het geld wordt gebruikt voor de specifieke invalshoeken, en in welke mate voor het algemeen welzijnswerk.

Vogels

Er gebeurt dus heel wat zonder dat men eigenlijk duidelijk de acties kan aanwijzen die op dit moment op het terrein worden uitgewerkt. Mevrouw Janssens stelt terecht de vraag of het niet nodig is om alle verschillende projecten te coördineren om zicht op de zaak te krijgen en een beleid te kunnen voeren. Ik wil die zaak in elk geval verder bekijken.

Het Trefpunt CGSO wordt gesubsidieerd via het socio-cultureel welzijnswerk van minister Anciaux. We zouden het CGSO de opdracht moeten geven die coördinatie op zich te nemen. Bepaalde andere zaken wil ik eerst evalueren. Vooraleer middelen ter beschikking te stellen, moeten we nagaan waar de huidige noden zijn.

Het aantal abortussen bij jonge vrouwen is licht toegenomen. Bij de vorige opvolgingscommissie werd dit reeds duidelijk. In 1995 waren er in België 1.561 abortussen bij vrouwen jonger dan 20 jaar. Het aantal zwangerschappen bij vrouwen uit die leeftijdscategorie, was echter dubbel zo groot. Het is niet omdat men jonger dan 20 jaar is, dat het om een ongewenste zwangerschap gaat.

We moeten nagaan wat al die organisaties juist doen. Een bepaalde organisatie moet instaan voor de coördinatie. We moeten ook bepalen welke doelgroepen we specifiek moeten bereiken. Ouders van tieners spelen nog steeds een zeer belangrijke rol in de hele opvoeding. Het blad Botsing, dat door de Bond wordt uitgegeven en dat gericht is op de ouders van tieners, kan heel nuttig zijn om ouders er regelmatig attent op te maken dat jongeren op het moment dat ze op vakantie vertrekken, condooms moeten meenemen. Vroeger was dat een taboe. We moeten bepalen op welke doelgroepen we de preventie moeten enten.

Mevrouw Janssens, preventie was de sleutel van de hele symfonie. Ik zal die sleutel zeker wat moeten verfijnen en trachten in de chaos van alle verschillende organisaties enige eenheid te brengen, zodat er een grotere harmonie ontstaat dan nu het geval is.

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Mevrouw de voorzitter, ik dank niet enkel de minister voor haar antwoord, maar ook u voor uw terechte aanvulling vlak voordat de minister het woord nam. Het klopt dat ouders een bijzonder cruciale rol spelen in de opvoeding en de voorlichting van hun

kinderen. Niemand kan dit ontkennen, noch miskennen. Toch blijft het me verbazen dat zoveel jongeren zich er niet van bewust zijn dat één enkele keer intiem contact tot een zwangerschap kan leiden. Ik begrijp dit niet. Via de televisie beschikt men nochtans over gedetailleerde informatie. Deze wetenschap lijkt er noch bij de jongeren noch bij de volwassenen in te gaan. Ik hoor geregeld mensen die over een zwangerschap zeggen : ‘Och komaan, toch niet van één keer zeker ?’ Blijkbaar is het eigen aan de losse mentaliteit om te geloven dat intiem contact vrijblijvend is. We hebben dus met zijn allen een enorme taak voor de boeg.

Mevrouw de minister, ik begrijp wat u bedoelt over de vervaging van het welzijnsterrein. Het klopt dat heel veel instellingen werden samengebracht in de algemene welzijnscentra. De herkenbaarheid van enkele diensten is daardoor wat verloren gegaan. U noemde het JAC. Vroeger kende iedereen dit centrum. Nu is het vrijwel anoniem geworden doordat het is opgegaan in een groter geheel. De mensen kennen het JAC niet meer of vinden het niet meer. Het aanbod van het JAC is daardoor ook verloren gegaan. Het is wellicht belangrijk om bij een evaluatie van alle diensten de aandacht ook toe te spitsen op het verzekeren van de herkenbaarheid van de diensten met een heel specifiek aanbod. Het is toch belangrijk dat mensen weten waar ze terecht kunnen voor bepaalde informatie.

Voor de rest, wacht ik op het verfijnen van de harmonie, waarvan we allemaal zullen kunnen genieten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Herman De Loor tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de verdeling van NMR-scanners

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Loor tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de verdeling van NMR-scanners.

De heer De Loor heeft het woord.

De heer Herman De Loor : Mevrouw de minister, collega's, ik geloof dat het niet de eerste keer is dat de problematiek van de NMR-scanners op de agenda van deze commissie staat. Het staat vast dat

De Loor

deze toestellen onontbeerlijk zijn voor een goede kwaliteitszorg. Het is dan ook normaal dat ernaar wordt gestreefd om alle Vlamingen op dezelfde wijze gebruik te laten maken van de scanners, want dat getuigt van een gelijke behandeling van de bevolking. Jammer genoeg is dat nog niet het geval.

Ik volg de sector niet op de voet, maar ik heb vernomen dat in 1999 42 toestellen werden toegewezen. 24 daarvan waren voor het Vlaams Gewest bestemd. Dit jaar zijn er nog zes toestellen bijkomen, wat het totaal voor het Vlaams Gewest op 30 brengt. De scanners worden toegewezen aan de ziekenhuizen aan de hand van het aantal ziekenhuisopnames. Ik weet echter niet of dit het enige criterium is.

In Oost-Vlaanderen zijn in dit jaar negen toestellen in gebruik. De provincie heeft 1.359.000 inwoners. Na Antwerpen is het dus de provincie met het hoogste aantal inwoners. De scanners werden als volgt over de provincie verdeeld : de regio Gent beschikt over vijf toestellen, de regio Aalst over twee, en Sint-Niklaas en Dendermonde elk over één. Mevrouw de minister, er is dus sprake van een duidelijke geografische scheefte. Ik wil zeker geen afbreuk doen aan de werking van de ziekenhuizen die over een scanner beschikken, maar ik wil toch benadrukken dat de ziekenhuizen met een groot aantal bedden, in de steden dicht bij elkaar liggen. Het gemeenschappelijk gebruik van een NMR kan er dus vlot en patiëntvriendelijk gebeuren. De ziekenhuizen liggen immers slechts op een paar minuten van elkaar verwijderd.

Volgens de huidige spreiding is er in het grootste deel van Oost-Vlaanderen gemiddeld één NMR-scanner per 113.000 inwoners. De inwoners van de Vlaamse Ardennen werden echter vergeten. De regio Zuid-Oost-Vlaanderen telt 229.000 inwoners, maar beschikt helemaal niet over een scanner. De regio wordt dus gediscrimineerd. Bovendien biedt de wegeninfrastructuur vanuit de Vlaams Ardennen geen vlotte verbinding met de regio's Gent en Aalst waar wel NMR-scanners beschikbaar zijn. De bevolking van Zuid-Oost-Vlaanderen heeft daardoor het gevoel te worden beschouwd als tweederangsinwoners.

Waarom werd bij de toewijzing van de NMR-apparatuur niet voor een betere en meer logische spreiding in de provincie Oost-Vlaanderen geopteerd ? Welke criteria, overwegingen, elementen en argumenten hebben u ertoe aangezet om aan die betere spreiding te verzaken ? Waarom blijven in Zuid-

Oost-Vlaanderen 229.000 mensen verstoken van NMR-scanners ? Bent u bereid om de discriminerende situatie recht te zetten door aan het Algemeen Ziekenhuis van Zottegem een NMR-toestel toe te wijzen ?

De voorzitter : De heer Van Duppen heeft het woord.

De heer Jan Van Duppen : Mevrouw de minister, als verschoppeling uit de Kempen sluit ik me aan bij die uit Zuid-Oost-Vlaanderen. Wij kampen met exact hetzelfde probleem. Kunt u ook een antwoord geven over de toestand in de Kempen ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, u zult mij ontslaan van de verplichting om hier mijn algemene inleiding van vorige week te herhalen. Ik zal me hier beperken tot een uitleg over de verdeling van de zes NMR-toestellen die we dit jaar moeten verdelen. Die verdeling moet gebeuren volgens de bepalingen van het koninklijk besluit van 27 oktober 1989. Volgens dit koninklijk besluit heeft een ziekenhuis dat minstens 25.000 opnames per jaar verwerkt, recht op een NMR-scanner. Op basis van die bepaling is een van de zes toestellen toegewezen aan een Antwerps centrumziekenhuis.

Als volgens dit criterium de overblijvende toestellen nog niet allemaal zijn verdeeld, komen de ziekenhuizen in aanmerking die minstens 20.000 opnames per jaar hebben verwerkt. Zo waren er geen. Volgens het derde criterium komen ziekenhuizen in aanmerking die minstens 35.000 opnames per jaar hebben. Deze ziekenhuizen hebben al een NMR ; ze krijgen er dan eentje bij. Volgens het vierde criterium komen de ziekenhuizen in aanmerking die minstens 15.000 opnames per jaar hebben verwerkt. Er is een waslijst van ziekenhuizen die aan dat criterium voldoen. Volgens de bepalingen van het koninklijk besluit mag de gemeenschap in dat geval bijkomende normen opstellen naargelang de specificiteit en eventueel geografische spreiding.

Na samenspraak met de minister heeft de administratie een beetje orde in die waslijst gebracht. Eerst heeft men ze gerangschikt naar grootte. Dan ging men na welke plaats ze innemen in de rangorde van de activiteitsgraad per provincie. En er wordt nagegaan wat het profiel is van de ziekenhuizen. Artsen weten beter dan ik dat NMR's erg belangrijk zijn voor de afdelingen oncologie en neurochirurgie. Ziekenhuizen met goed uitgebouw-

Vogels

de afdelingen oncologie en neurochirurgie, en ook met een orthopedische afdeling hebben voorrang op ziekenhuizen die deze afdelingen niet hebben. Ten slotte kijkt men naar de regionale spreiding.

Op basis van die criteria zijn de vijf overblijvende NMR's in mei toegewezen aan het Sint-Blasiusziekenhuis in Dendermonde, het Sint-Lucas/Sint-Jozefziekenhuis in Brugge, het AZ Vesalius in Tongeren, het Sint-Elisabethziekenhuis in Turnhout en het Heilig-Hartziekenhuis in Lier.

Naar de indieners met meer dan 15.000 jaarlijkse opnames die een aanvraag hadden ingediend om een NMR te bekomen, is een voornemen tot erkenning of tot weigering van erkenning gestuurd. De ziekenhuizen kunnen een bezwaar indienen bij de Vlaamse adviesraad voor erkenning van verzorgingsvoorzieningen of VAR. De VAR zal in de loop van deze maand de verschillende beroepen tegen mijn beslissingen behandelen. De indieners van een beroep zullen worden gehoord. De VAR kan de minister, binnen de door haar gehanteerde criteria, bijvoorbeeld voorstellen om een ander ziekenhuis te erkennen. Als dat gebeurt, zal ik me daar zonder problemen bij neerleggen.

De criteria die nu zijn gehanteerd, zijn in samenwerking met de administratie opgesteld. De beroepsprocedure moet nu haar normale verloop kennen. We wachten dus op wat de VAR zal zeggen.

De voorzitter : De heer De Loor heeft het woord.

De heer Herman De Loor : Mevrouw de minister, ik heb er alle begrip voor dat u het moeilijk hebt om die afweging te maken. Ik denk dat u – of de diensten – te veel de nadruk leggen op het aantal opnames. In een regio kunnen 113.000 mensen van de beschikbaarheid van een NMR genieten, maar in een Oost-Vlaamse regio met 229.000 mensen zou men dat niet kunnen. Hier is toch sprake van een enorme scheefte. Ik ben van oordeel dat het criterium van het aantal opnames moet worden gerelativeerd, ten voordele van het criterium van de spreiding. Ik dring erop aan dat u hiermee rekening houdt.

Minister Mieke Vogels : In Zottegem zijn er niet echt goed uitgebouwde afdelingen neurochirurgie en oncologie. Dat heeft meegespeeld bij de beslissing. Maar het dossier is nu in handen van de

VAR ; de VAR zal oordelen. Ik heb persoonlijk niets tegen Zottegem.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de samenwerking in de thuiszorg

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de samenwerking in de thuiszorg.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, dit probleem bestaat al langer dan vandaag. Ik wil het hebben over de verhouding tussen het federale en het Vlaamse niveau. We hebben de taak om de preventieve gezondheidszorg serieus uit te bouwen. Vlaanderen heeft LOGO's, SIT's en palliatieve netwerken. In een antwoord op een schriftelijke vraag heeft de minister geantwoord dat deze drie elk hun eigen opdracht hebben. Het is nodig om het een en het ander op elkaar af te stemmen – niet in het minst wat de territoriale afbakening betreft.

Op federaal niveau liggen er plannen en ontwerpen van koninklijk besluit klaar om voor de eerste lijnsgezondheidszorg de netwerkontwikkeling te bevorderen, regio's af te bakenen en aan taakomschrijving te doen. We willen dat op elkaar afstemmen, de taken op Vlaams en federaal niveau afspreken en overeenstemming bereiken over de territoriale afbakening. Mensen en groepen mogen niet naast elkaar werken. Op Vlaams niveau hebben we ons al over het probleem gebogen. De relaties met het federale niveau mogen niet evolueren zoals dat vandaag met het veiligheidsplan het geval is : men lanceert voorstellen op federaal niveau, en wij mogen er dan achteraan hollen.

Is er over de problematiek van de gezondheidszorg overleg tussen de Vlaamse en federale regering en de bevoegde ministers ? Welk beleid volgt de Vlaamse regering in deze kwestie ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Op dit ogenblik zijn er zowel op federaal als op Vlaams niveau allerlei dynamische processen aan de gang over de organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg. Op Vlaams niveau is de Vlaamse Gezondheidsraad zeer actief bezig met de uitwerking van een voorstel.

Ik denk dat ik het zeer binnenkort toegestuurd krijg als advies. Minister Aelvoet werkt inderdaad volop aan een koninklijk besluit voor de organisatie van de eerstelijnszorg. Er is zeer intens overleg met mijn federale collega. Zij wil twee partijen absoluut bij de zaak betrekken : de gemeenschappen en de huisartsen. Dat lijkt me een terechte stellingname. De gesprekken zijn niet gemakkelijk. Ons standpunt is gebaseerd op drie principes : één, geen bijkomende structuren, de bestaande Vlaamse organisaties zoals SIT's en LOGO's moeten worden ingepast ; twee, de gemeenschappen bakenen de regio's van de eerstelijnszorg af ; drie, we verkiezen een multidisciplinaire benadering, betrokkenheid van de welzijnsvoorzieningen en wel een akkoord, maar geen dominantie van de artsen. Met deze drie punten wordt rekening gehouden, maar we zijn er nog niet uit. Ik hoop dat het advies van de Vlaamse Gezondheidsraad en de verdere besprekingen met de federale overheid in het najaar kunnen leiden tot enige duidelijkheid over de organisatie van de eerstelijnszorg.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik herken de Vlaamse bekommernissen in uw standpunt. We moeten er zeker op letten dat we vanuit een totaalvisie op de mens vertrekken en niet alleen vanuit een enge visie op gezondheid. Daar ben ik soms wel bang voor als het gaat om rusthuiserkenningen en dergelijke. Men legt vaak te veel de klemtoon op het fysieke welzijn. Ik hoop dat Vlaanderen erin slaagt zijn stempel op de organisatie te drukken. Ik hoop dat Vlaanderen blijft initiatieven nemen om de eerstelijnszorg richting te geven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Ik dank de minister in naam van alle commissieleden voor de samenwerking van het afgelopen jaar. We zullen elkaar in de komende jaren nog beter leren kennen. Ik wil zeker niet nalaten de commissiesecretaris te danken voor haar uitstekend werk en ondersteuning. Ik dank evenzeer de Handelingen die ons regelmatig bijstaan en een net verslag opmaken. Uiteraard hebben de kamerbewaarders ons werk vlot en aangenaam laten verlopen. Hartelijk dank.

– *Het incident wordt gesloten om 12.57 uur.*
